

CONTRA

nr 2 2005 (nr 180 från starten) årgång 3 | Pris 25:-

Sydkorea och Nordkorea
EUs konstitution
Åke Green

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
Telefax: 08-720 01 95
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta utgåvan av Contra

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.
Finland: Minst 16 euro per år.
Sampo girokonto 800055-1125829.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Mólnár
Redaktion: Tommy Hansson och C G Holm
Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, Patrik Nyberg, Fredrik Runebert och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld i USA och Rune Westin i Australien.

Presslagd 2005-03-24
Strands Tryckeri, Lindsberg 2004

Omslagsbilden till detta nummer kan vid första anblicken vara svår att ta till sig. Men titta en gång till och se skillnaden mellan kapitalism och kommunism. Mitt i bildfältet ligger det svarta Nordkorea. I ett kommunistiskt medeltids-samhälle har man inte råd med lampor. Söder därom ligger det ljusa Sydkorea och inte minst huvudstadsområdet Seoul. I bildens nedre högra hörn syns en del av Japan och till vänster Kina, som trots den kommunistiska regimen låter kapitalismen blomma i ekonomin.

CONTRA-NYTT

Sven Rydenfelt död

Den flitige Contra-medarbetaren Sven Rydenfelt har avlidit i Lund vid 94 års ålder. Han var välkänd nationalekonom, men i det socialistiska Sverige blev han under sin aktiva tid aldrig professor. Långt efter pensioneringen tilldelades han professorstiteln av regeringen Bildt 1991. Då var han i fortfarande i hög grad aktiv i den ekonomiska debatten. Han fick Conras frihetspris 1986 och skrev genom åren sammanlagt 31 artiklar i Contra. Han skrev också boken *På upptäcktsfärd i marknadsriket*, som kom ut på Contra förlag (han gav också ut ett stort antal böcker på andra förlag). På upptäcktsfärd i marknadsriket kan rekvireras från Contra för 80 kronor inklusive porto, genom insättning på Conras plusgiro 85 95 89-4.

Vid en genomgång av redaktionens samlingar har vi upptäckt ett manuskript från Sven Rydenfelt som av okänd anledning aldrig publicerades. Vi tar igen skadan genom att publicera texten nu. Även om den ansluter till en predikan på nyårsafton 1985 har artikeln aktualitet än idag.

Biskopen och rövarna

av Sven Rydenfelt

Det var en gång ett land långt upp i Högan Nord. Dess viktigaste naturtillgång var en liten minoritet av medborgare utrustade med företagarbegåvning, en grupp som tidigare med så våldsam energi gått in för att starta och utveckla företag och därmed skapa sysselsättning och välstånd, att landets regeringar ännu under 1950- och 60-talen ansåg sig tvungna att medelst speciella avgifter och skatter söka bromsa den obändiga viljan att investera och anställa mer folk. Allt i avsikt att förhindra en sk överhettad konjunktur och översysselsättning.

Under 1970- och 80-talen började emellertid nya vindar blåsa inom västvärlden. I en järnhård konkurrens om makten började partierna alltmer ohämmat söka "köpa" röster med hjälp av enorma bidrag, utgifter som den maktavande majoriteten till stor del finansierade genom förtryck (hundredals statliga regleringar) och utsugning (konfiskatoriska skatter) av företagarminoriteten. En följd av förtrycket och plundringen blev att företagarnas tidigare obändiga vilja att investera och anställa folk kraftigt minskade. Med mindre produktion, sysselsättning och välstånd som resultat. Många tappade lusten att utnyttja sin specialbegåvning, och för att undgå ytterligare plundring ansåg sig några tvingade att lämna landet. De anslöt sig därvid till en strid ström av toppar inom konst, litteratur, vetenskap, popkultur och idrott. En politik med sådana resultat kommer ofrånkomligen på sikt att – när vi inte längre kan låna i utlandet – att hårt drabba de allra fattigaste och svagaste grupperna. Biskopen i landets Huvudstad tog i sin nyårspredikan 1985 i Stora Kyrkan tillfället i akt att å Makthavarnas vägnar uttala Guds straffdomar över fosterlandssvikarna.

Måste alltid en Biskop i Statens Kyrka å tjänstens vägnar identifiera sig med de Statliga Makthavarna? Det verkar så. Sedan 1500-talet har Statskyrkans präster ganska konsekvent ställt upp på Makten och Härlighetens sida. Har aldrig Biskopen snuddat vid tanken att politiska majoriteter i "demokratisk ordning" kan förtrycka och plundra produktiva minoriteter? Uppenbarligen inte. En person så mot Makthavarnas kätterska och kritiska idéer skulle Makthavarna självklart vägrat att utnämna till Biskop.

I Bibeln (Lukas 10:30) berättas om en man som for från Jerusalem till Jeriko och på vägen råkade ut för rövare. En präst som färdades vägen fram såg den plundrade ligga slagen och halvdöd vid vägkanten. Men eftersom han tydligen identifierade sig med rövarna vägrade han att stanna och hjälpa.

En fråga i sammanhanget: Måste det prästerliga beteendemönstret evinnerligen vara detsamma? Måste en präst även tvåtusen år senare identifiera sig med rövarna?

Vad händer med Sveriges försvar?

När generallöjtnant (pensionerad) Carl Björemans skall beskriva det svenska försvarets tillstånd börjar han med ett citat av TVs legendariske Paris-korrespondent Knut Ståhlberg: "Det förflutna är allestädes närvarande"

–Dagens situation går tillbaka till försvarsbeslutet 1948, sade Björemans då Contra nyligen hade tillfälle att ta del av hans synnerligen initierade och intressanta synpunkter.

★ General Carl Björemans var vid sin pensionering befälhavare för Södra Militärområdet. Han har varit en mycket aktiv debattör i dags- och fackpress och aldrig tvekat att yppa sin mening om hur det egentligen förhåller sig med vårt svenska försvar.

–Skillnaden mellan försvarsbeslutet 1925 [då en massiv nedrustning genomfördes] och hur det står till med försvaret i dag är, att då fanns det möjlighet att rusta upp igen. Det är i praktiken omöjligt i dagens läge – nuvarande försvar har karaktären av en expeditjonskår som kan sättas in vid Medelhavet.

Återverkningar

–Statsmakternas ställningstagande i början av det kalla kriget 1948 har återverkningar än i dag, fastslår generallöjtnant Björemans. Dåvarande ÖB Helge Jung ville ha ett försvar som skulle kunna hålla ut en tid innan hjälp hann anlända från "vår fiendes fiende", det vill säga från västmakterna. Men regeringen med Ernst Wigforss och Östen Undén i spetsen satte stopp för sådana tankegångar – vi skulle ha ett heltäckande försvar så att vi kunde bevara vår alliansfrihet. Fienden skulle hindras få fast fot i landet.

Wigforss och Undén var de tydligaste exponenterna i den socialdemokratiska efterkrigsregeringen för ett synsätt, som inte gjorde någon principiell skillnad mellan östatskommunism och västlig demokrati. Väst och öst sågs som "lika goda kålsupare", även om det är känt att Wigforss föredrog öst därför att där var

Ett minne från den tid då Sverige fortfarande hade ett reellt värnpliktsförsvar: ett kompani soldater uppställda framför Svea livgardes kaserner i Stockholm i början på 1940-talet.

det i alla fall socialister som styrde. Alla övriga nordiska länder med undantag för Finland valde som bekant att ansluta sig till Atlantpakten (NATO).

–Den socialdemokratiska regeringen ville ha handlingsfrihet och satsade stort på flygvapnet, säger Björemans. ÖB Jung valde att inte bråka utan köpte upplägget och fick medhåll av de flesta andra yrkesbröder. Försvaret fick ju ordentligt med pengar och kunde behålla sin organisation. Jag håller dock inte med mina yrkesbröder; vi borde ha valt den ursprungliga modell Helge Jung presenterade 1947.

Det gick någorlunda bra att bevara det påkostade svenska försvaret så länge ekonomin gick hyfsat och det var uppenbart att det enda realistiska hotet kom från öst. Med Palmes tillträde som statsminister gick dock ekonomin sakta men säkert neråt, samtidigt som en högröstad vänsteropinion krävde minskade anslag till försvaret.

Överdimensionerat flygvapen

–På 1960-talet kom en revolution i försvarstänkandet, menar general Björemans. Konceptet innefattande försvar av territoriet genom att striden med fienden skulle tas på marken blev omodernt, sedan nya signaler kommit från USA. Det nya tekniktänkandet innebar att producenterna av försvarsmateriel fick alltmer att säga till om.

Ett exempel på det sistnämnda är den så gott som ohämmade satsningen på stridsflygplanet JAS 39 Gripen, som har visat sig bli en överdimensionerad gökunge i det svenska försvarsboet och som har gjort att allting annat fått maka åt sig eller skrotas. Värnpliktsförsvaret är numera ett minne blott.

–Försvarsbeslutet 1992 under regeringen Bildt var underfinansierat, säger Carl Björemans. Inte heller beslutet 1996, då socialdemokraterna återkommit till makten, löste några problem. ÖB Owe Wiktorin varnade för ett kommande "stålbad". Härmed försvann också alla tendenser till strategiska bedömanden, processen kom att styras av det överdimensionerade flygvapnet och att JAS-projektet skulle fullföljas till varje pris. Man måste anta att myndigheterna övergivit tanken på att vi skulle ha ett fungerande markförsvar.

En herostratiskt ryktbar insats i försvarsdebatten gjorde Johan Kihl, som kallades "framtidens general", som i ett svagt ögonblick tvärsäkert fastslog att inget fientligt angrepp på Sverige skulle komma på 50 år! Härefter lämnade Kihl dessbättre den militära banan och övergick till civil verksamhet som konsult inom försvarsindustrin.

Trots drastiska nedskärningar såväl personellt som finansiellt i Sveriges militära försvar ligger de ekonomiska kostnaderna

alltjämt på en betydande nivå. Det beror på den obefintliga balansen mellan försvarsgrenarna och den ovan påpekade avsaknaden av strategiskt bedömande.

–Här borde, vi menar Björemans, kunna lära av Finlands exempel. Finland använder, enligt Björemans, sina försvarsresurser på ett betydligt klokare sätt än Svetige.

Passar inte

–Det försvar som kommer ut av kommande försvarsbeslut passar inte aktuella krav, anser general Björemans. I dag har vi inga insatsberedda brigader trots att försvarsminister Björn von Sydow 2000 utlovade fyra. Det råder stor osäkerhet beträffande försvarspropositionen för 2004/2005. Det saknas en strategiskt sammanhållande idé om vad försvaret skall användas till.

Tonvikten vid nuvarande försvar ligger på att Sverige skall delta i internationella insatser och att möjligen, vid eventuellt uppkommande behov, bekämpa terrorism. Det skall inte förnekas att detta är nog så

En vy över en del av Bodens skjutfält anno 1972. I dag är Norrbottens artilleriregemente, A8 i Boden, ett minne blott. (Foto: Tommy Hansson)

väsentliga uppgifter. För den som läser *Försvarets Forum* och andra försvarsmaktens publikationer står det också klart att mycket "krut" ägnas åt politiskt korrekta utspel om jämställdhet mellan könen, icke-diskriminering av invandrare och homosexuellas rättigheter.

Att vårt land i en framtid möjligen skulle kunna angripas – exempelvis från andra sidan Östersjön – tycks ingen räkna med ens teoretiskt.

Tommy Hansson

Överste Lyths snapsvisor

★ Även om Sveriges försvar är i gungning kan vi alla fall glädja oss åt att den militära snapsvisetraditionen alltjämt håller i sig. Om detta fascinerande ämne har överste 1. Einar Lyth publicerat en bok som innehåller ett stort antal snapsvisor samt publicistens kommentarer till dessa. Boken heter *Överstens snapsvisor i smakfull blandning* (Svenskt militärhistoriskt bibliotek). Överste Lyth torde knappast bli upprörd om man framhåller att bokens attraktionsvärde förhöjs betydligt av Alf Lannerbäckers illustrationer.

Einar Lyth är en pensionerad överste som bland annat varit regementschef vid I 3 i Örebro och militäråtgivare vid OSSE i Wien; han är också bland annat ledamot av Krigsvetenskapsakademien samt uppskattad och sakkunnig reseledare under resor till militärhistoriskt intressanta platser.

Tro nu inte att denna bok, trots ämnesvalet, bara bjuder på lättsinnigheter.

Överste Lyth är en grundlig man och skriver så i "Överstens förord": "Jag vill därför inte bara presentera snapsvisetexter – jag vill försöka förmedla sammanhanget och miljön." Och det gör Lyth på ett roligt, kunnigt och välskrivet sätt utifrån sitt eget subjektiva perspektiv och delar till på köpet noggrant in aktstyckena enligt geografiska och vapenslagsmässiga principer.

Inledningsvis presenterar Lyth en historik om snapsvisan (visste ni för övrigt att man avsjunger, inte blott sjunger, en snapsvisa?). Snapsvisan har (i alla fall enligt Lyth) sitt ursprung i "...tre samhällsgrupper: rika bönder, fattiga studenter och uppkäftiga gesäller... Det är främst deras arvtagare som idag är snapsvisan trogna: jägmästare, officerare, bergsingenjörer, veterinärer, studentsångare, ordensbröder, läkare."

Snapsvisetraditionen kräver dessbättre inte att man nödvändigtvis kan alla texter perfekt. Om man glömt bort en eller annan

rad eller vers är det inte hela världen. Det duger utmärkt med exempelvis:

*Att vi är lappar det syns på gången,
att vi är fulla det hörs på sången...
Fy fan vad det snöar*

Nu är förvisso numren i den exempel-samling överste Lyth återger mestadels avsevärt mer sofistikerade än så. Den litterärt sett mest högstående snapsvisetexten är utan tvivel Evert Taubes "Än en gång därän". Einar Lyth ger en förnämlig sammanfattning av Taubes stycke: "Skåltraditionen. Militära rutiner. Sveriges historia. Brännvin före striden – champagne efter segern. Beredskapstider. Kungssången. Allt väl sammanvävt!" Sångens avslutningsrader lyder:

*Kämpa mot allt torrt, bröder! Kämpa mot allt torrt!
Svenska hjärtans djup –
här är din sup!*

Läs och avnjut Einar Lyths texter, Alf Lannerbäckers teckningar och de återgivna snapsvisorna med militära motiv!

Tommy Hansson

Einar Lyth (text), Alf Lannerbäck (illustrationer): Överstens snapsvisor i smakfull blandning. 255 sidor. SMB förlag.

När ryssen slogs tillbaka vid Stäket

Vänsterdebattörer brukar rutinmässigt avfärda svensk oro för vad den stora grannen i öster kan tänkas hitta på som "rysskräck". Att frukta militär och/eller politisk aggression från Ryssland eller Sovjetunionen skulle vara litet löjeväckande och dessutom obefogat. Historiska exempel talar emellertid ett annat och kärvare språk. Ett ovanligt illustrativt exempel är härvidlag de ryska härjningarna längs den svenska östersjökusten 1719-21.

*** Enbart under tiden juli-augusti 1719 brände ryska trupper ner sju städer, tio större bruk samt tusentals gods och gårdar längs den svenska Östersjö-kusten mellan Norrköping och Gävle. Den ryska flottan härjade 1719-21 hela vägen från Valdemersvik i söder till Piteå i norr. Omkring 20 000 människor blev hemlösa. Härjningarna ingick i den ryska flottans strategi att nå en för Ryssland under Peter den store så förmånlig fred som möjligt och att hämnas för svenska härjningar i Ukraina under Karl XII:s fälttåg ett decennium tidigare under Stora nordiska kriget.

Det ingick också i den ryska krigsplanningen att inta och föröda den svenska huvudstaden Stockholm, men det lyckades man inte med. I augusti 1719 landsteg ryska stridskrafter ledda av generalamiral Apraxin med kosackförband vid Sandemar och Boo, varvid bland annat Boo herrgård och kapell nedbrändes. Den 21 juli 1719 sattes Södertälje i brand. När ryssarna den 13 augusti 1719 landsteg med omkring 5 000 man vid Södra Stäket, eller Baggensstäket (en dryg mil öster om Stockholms centrum), mötte man dock övermäktigt motstånd och tvingades till reträtt. Drabbningen har gått till hävderna som en beundransvärd svensk militärintsats med de begränsade resurser som stod till förfogande.

Ryska galärer

Börje Isakson har skrivit en skildring som tar upp fiktiva människooften kring de militära händelserna vid Södra Stäket i augusti 1719, *När ryssarna kom* (Rabén & Sjögren 2003, 186 sidor). Just så som författaren

Albert Edel-felts klassiska illustration till "Löjtnant Zidén" i Runebergs Fänrik Ståls sägner.

beskriver det kunde mycket väl vanliga svenska människor ha drabbats av det ryska anfallet vid denna tid i form av nerbrunna bruk och gårdar och nog så påtaglig, mänsklig oro. Berättelsen kretsar kring en 14-årig flicka, Clara Sophia Lindhe, som bor på Skeppsbron i Stockholm med sin familj vilken driver ett handelshus. På Skogsö, i trakterna av stridsområdet 1719, har familjen en lantegendom.

Större delen av berättelsen kretsar kring

av Tommy Hansson

familjen Lindhes vardagliga göranden och låtanden, inte minst då faderns – som hinner avlida inom skildringens ram – föga framgångsrika försök att söka övertala dottern att ingå äktenskap med en medelålders handelsman. Unga Clara Sophia är, naturligt nog, betydligt mer intresserad av unga män i sin umgängeskrets.

Det som i första hand intresserar oss är de delar av boken som direkt handlar om den ovälkomna ryska påhälsningen. Denna skedde i form av grundgående galärer som roddes av armstarka ryska kosacker. Förbud om den krigiska påhälsningen kom tidigt samma sommar, då svensk-ryska fredsförhandlingar också pågick.

Följande står att läsa i Isaksons skildring (sidan 66):

"I kyrkan berättade prästen att han har fått bud om att en stor mängd ryska fartyg har samlats på en plats på Åland. Landshövdingen har skickat ut en kungörelse som befäller alla män att vara beredda med gevär och spadar. De ska packa mat för åtta dagar och vara beredda att rycka ut för att försvara landet om det behövs. Alla djur måste drivas bort och in i landet...Efter

högmässan samlades männen på ängen vid landsvägen. En knekt försökte lära dem att exercera, men det lyckades inte särskilt bra. Många gubbar ilsknade till och en sa, att nog kunde de skjuta ryssen utan att behöva expertera."

Glänsande uppehållsstrid

Efter en tids ihållande rykten om sin ankomst dök ryssarna till slut upp den 13 augusti 1719. Nämnade fiktiva skildring handlar om hur den ryska ankomsten och striderna konkret kom att påverka ortsbefolkningen och enkannerligen familjen Lindhe och dess intressen.

De svenska försvarsstyrkorna befann sig i verkligheten i och kring befästningar i den bergiga och täta skogsterrängen strax söder om Stäkets trånga sund – det rörde sig noga taget om 367 man ur Östgöta och Södermanlands tremänningsregementen samt 75 man tillhöriga Uplands tremänningsregemente. Kom därtill artilleriunderstöd från galärer utplacerade i sundet.

Denna begränsade styrka engagerade, enligt samtida källor och sentida skildringar, de mångfaldigt flertaliga ryska angriparna i en glänsande uppehållsstrid som leddes av fortifikationsöversten Baltzar von Dahlheim. På eftermiddagen undsattes man av styrkor om 700 man anförda av översten (sedermera generalmajoren) Rutger Fuchs och dennes Södermanlands regemente. Fuchs trupper hade i ilfart förpassat sig från ett beredskapsläger i Skarpnäck i södra Stockholm på order av generalissimus Fredrik, prins av Hessen och sedermera kung Fredrik I. I nära anslutning till de fuchska truppenas ankomst inträffade även Södermanlands regementes andra bataljon under befäl av överstelöjtnant Johan von Essen.

De svenska truppstyrkorna – som numerärt förhöll sig till ryssarna som 1:10 – lyckades mot alla odds tillfoga angriparna betydande förluster, vilket tvang ryssarna att retirera i skydd av mörkret kring midnatt. Därmed hade ryssarnas försök att tränga fram till Stockholm sjövägen och erövra huvudstaden misslyckats. Något som tyvärr inte hindrade de ryska galärerna att fortsätta sitt härjningståg längs den svenska Östersjö-kusten; fem dagar senare brändes Norrtälje ner till grunden.

Inspirerande lärdom

I den fiktiva skildringen låter författaren prins Fredrik och fältmarskalk Dücker logera på Stäkets krog, där några av berättelsens huvudpersoner också tar in. Härifrån kan man höra det skräckinjagande bullret från stridernas gevärs- och artilleriskjutning: ”Det var outhärdligt att bara höra braket, men inte veta vad som hände”, suckar bokens jag, unga fröken Lindhe (sidan 151). Slutligen kommer beskedet att ryssarna dragit sig tillbaka, varför gästerna kan sova i lugn och ro. Den avgörande insatsen hade bestått av Fuchs tillskyndande västmanländska trupper.

Insatserna som signerades av de svenska försvararna vid Södra Stäket den 13 augusti 1719 kan knappast beskrivas som en avgörande seger för den svenska nationen – det ryska plundringståget fortsatte ju i två år efter händelsen. Däremot kan man med fog tala om en avvärjningsseger vilken hindrade ryssarna från att bemäktiga sig Stockholm. Vad finns då för anledning att minnas denna händelse nära 300 år efteråt?

Den främsta lärdomen består i att det faktiskt är möjligt för en numerärt underlägsen styrka att genom god befälsföring och ett skickligt utnyttjande av terräng och tillgängliga resurser slå tillbaka ett fientligt anfall, till yttermera visso riktat mot landets hjärta. Vid Baggensstäket förde sålunda von Dahlheim under närmare fyra timmar en hjältemodig uppehållsstrid.

Denna lärdom bör verka inspirerande för dem som i dag har den otacksamma uppgiften att försvara Sverige militärt. Genom ett väl avvägt hushållande med till buds stående personal och stridsmedel är det möjligt att åsamka fienden betydande olägenheter. Slutligen måste också konstateras, att den omtalade svenska ”rysskräcken” kunde vara nog så befogad! ☞

Mer kunskap i friskolor!

Den 24 januari lade Skolverket fram rapporten Mer kunskap för pengarna - en analys av resurser och resultat i grundskolan. Resultaten var tydliga: friskolor erbjuder en högre effektivitet än kommunala skolor, och i de kommuner där friskolor finns etablerade har också de kommunala skolorna en högre effektivitet än i kommuner där friskolor saknas.

*** Kritiken från skolminister Ibrahim Baylan och diverse vänstervridna debattörer lät inte vänta på sig. Den 25 januari, dagen efter offentliggörandet, drog skolverket tillbaka rapporten med hänvisning till att det inte var ett slutresultat utan ett arbetsmaterial. Men som tur är för oss vetgiriga fick Timbro tag på rapporten innan den drogs tillbaka. Timbro scannade in rapporten och lade ut den på Internet.

Vad kom då skolverkets studie fram till? Jo, att 48 procent av Sveriges grundskolor har en ineffektivitet som varierar mellan 10 och 40 procent. 3 procent av skolorna

överstiger 40 procents ineffektivitet. Skolorna skulle kunna öka sina prestationer med 13 procent med nuvarande resurser. Av de 1035 kommunala grundskolor som studerades var enbart 29 skolor fullt effektiva, vilket betyder att ungefär 1000 kommunala grundskolor skulle kunna förbättra sin effektivitet utan ökad resurstilldelning. Bland de 54 friskolor som studerades var 18 skolor fullt effektiva.

Högre effektivitet

De konkreta slutsatser som drogs av studien, förutom att friskolor är mer effektiva än kommunala skolor, var att det går att uppnå högre effektivitet – högre kunskapsnivåer hos eleverna, med nuvarande resurstilldelning till kommunala skolor och friskolor. Det visade sig också att kommuner som satsar en större andel av sin budget på grundskolan har effektivare skolor. Rapporten visar vidare att andelen behöriga lärare, som lärarförbundet brukar oja sig över, inte har något samband med kvaliteten på undervisningen. Inte heller finns det något samband mellan storleken på skolorna och effektiviteten, med andra ord saknas stordriftsfördelar.

Det cyniska sveket i försvarsfrågan

★ Socialdemokraterna har tillsammans med Vänsterpartiet (kommunisterna) och Miljöpartiet (mer rött än grönt) enats om ett förslag i försvarsfrågan som innebär, att ett stort antal förband läggs ned. Härigenom sker en ytterst allvarlig försvagning av det redan hårt beskurna försvaret. Dessutom drabbas de orter som berörs av nedläggningarna oerhört hårt.

DEBATT

För försvaret är läget i dag värre än på 30-talet. Den allmänna värnplikten är i princip avskaffad och till råga på allt avskedades nu också officerarna. Beklämmande i detta sammanhang är också, att politiker med röd framtoning har fått möjlighet att ha ett avgörande inflytande på vårt försvar.

I detta läge hade man förväntat sig en enad borgerlig front mot de försvarsfientliga partiernas raserande av Sveriges försvar. Men så är ingalunda fallet. De borgerliga partierna har själva föreslagit kraftiga nedskärningar av försvaret, och när de nu inte kom överens med samarbetspartierna inom vänsterblocket, fransäger de sig allt ansvar. De struntar blankt i att de nedläggningshotade förbanden och i det stora antal människor, som mister sin utkomst till följd av nedläggningarna. Detta cyniska handlingsätt är på intet sätt ägnat att öka och underblåsa intresset och engagemanget för en borgerlig valseger i kommande val.

De borgerliga partierna framstår knappast som något slagkraftigt och förtroendegivande alternativ. Härom talar bland annat sveket i försvarsfrågan sitt tydliga språk.

David Stavenheim

Hur har då mätningen gått till? Mätmetoden, som heter Data Envelopment Analysis (DEA), jämför skolor som har tillgång till lika mycket eller mindre skolresurser, detta för att se hur effektiva skolorna är i förhållande till varandra. Det är med andra ord ett relativt effektivitetsmått.

Per Thullberg, generaldirektör på Skolverket, skriver i ett pressmeddelande angående indragningen av rapporten att resultatet hade behövt nyanseras något; begränsningarna borde ha framgått tydligare och en varning för att övertolka resultatet borde ha formulerats i rapporten. Men i rapportens förord står följande: "Ökade resurser till skolan kan vara en viktig komponent för att förbättra studieresultatet, men det är minst lika viktigt att fråga sig hur de

av Fredrik Runebert

befintliga resurserna används" (sidan 7). En tydlig begränsning och en nyanserad ansats där två teser framförs varav en tes kommer att testas.

Detta visar sig än mer i sammanfattningen: "Det innebär att effektiviteten i grundskolan som vi mäter den i denna rapport inte är något som kan förbättras enbart genom att skolorna utnyttjar resurserna bättre, utan mycket kan bero på elevunderlaget" (sidan. 25). Är detta att övertolka resultatet?

Är priset kunskapsbrist?

I förordet kan man också läsa att: "Förevarande studie är ett resultat av Skolverkets arbete inom området *resurser och resultat* och ska ses som ett led i myndighetens ambition att fördjupa den empiriska och metodmässiga kunskapen inom detta område" (sidan 7). Med andra ord, rapporten var inte ett slutresultat utan ett led i ett arbete, det vill säga ett arbetsmaterial.

En annan felkälla i studien är, enligt Per Thullberg, det begränsade antalet friskolor. Men sådant brukar ju inte anföras när friskolor kritiserar av skolminister Ibrahim Baylan, som gärna tar fram extremfall för att försvåra för friskolornas fortlevnad. I rapporten står det redan i andra meningen i sammanfattningen: "I studien ingår 1035 kommunala och 54 fristående grundskolor" (sidan 9). Hur tydligare kan man vara i redovisningen av studiens förutsättningar?

En begränsning som dock kan vara bra att känna till när man läser Skolverkets stu-

die är att skolverket enbart har undersökt skolor som har årskurs 9, vilket gör att studien inte tar hänsyn till hur kvaliteten ser ut på den nivå där elevernas kunskaper grundläggs. Ett exempel på denna grundläggande inlärning är läsinlärning. Slutligen anför Per Thullberg problemet med att utgå från betygen som resultatmått. Visst är det omöjligt att få ett hundra procentigt rättvist kunskapsmätande, men finns det några alternativ till betyg?

I pressmeddelandet från skolverket står det: "Betygen mäter kunskapsmålen men inte läroplanens mål om normer och värden". Normer måste väl stå för disciplin, ordning och reda. Skulle resultatet ha blivit annorlunda om man studerat detta? Värden brukar i dessa sammanhang handla om demokratisk fostran då det i läroplanen står: "Det offentliga skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (1985:1100) slår fast att verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och att var och en som verkar inom skolan skall främja aktningen för varje människas egen värde och respekten för vår gemensamma miljö (1 kap. 2 §)."

Ska man tolka detta som att kunskapsbristen är ett pris för den demokratiska fostran?

Politisk sprängkraft

I Skolverkets rapport skriver författarna om det svenska skolsystemets brist utifrån en vetenskaplig synvinkel: "De resultatvariabler som finns att tillgå för den svenska grundskolan skiljer sig från de resultatvariabler som är vanligt förekommande i den internationella litteraturen. Internationellt

är det vanligt med olika former av provdata där man kan följa elevernas provresultat över tiden. Detta möjliggör beräkning av så kallade *value added* – mått där elevens utveckling under perioden mellan två provtillfällen antas bero på de resurser eleven haft tillgång till. Med *value-added* kan man således undersöka skolans marginala effekt på elevernas utbildningsresultat eller det mervärde som skolan skapat. Att beräkna effektivitetsmått utifrån en *value added*-ansats är således att föredra. För den svenska grundskolan är emellertid denna typ av studie inte möjlig eftersom provdata endast samlas in för ämnesproven i årskurs 9" (sidan 14).

Med andra ord hade författarna till rapporten önskat att det gått att räkna in provdata från tidigare årskurser för att därmed kunna ta hänsyn till hur väl skolorna grundlägger elevernas kunskaper.

Kritik har också riktats mot studien för att den inte tar tillräckligt stor hänsyn till elevsammansättningen hos friskolor och kommunala skolor, vilket kan ge ett missvisande resultat då många elever från ordnade familjer och med studiemotivation söker sig till friskolor. Men är inte detta ett resultat i sig? Varför vill studiemotiverade elever inte söka sig till kommunala skolor? Återstår också att förklara varför kommunala skolor är mer effektiva i kommuner där andelen elever i friskolor är hög. I rapporten kan man läsa följande om elevsammansättningen: "Studien visar att elevsammansättningen är den faktor som har störst betydelse för att förklara variationen i grundskolornas effektivitet" (sidan 8).

Öundvikligt uppkommer frågan om de anförda skälen verkligen var det egentliga motivet för att dra tillbaka rapporten *Mer kunskap för pengarna - en analys av resurser och resultat i grundskolan*. Är det inte mer troligt att tillbakadragandet har med den politiska sprängkraften att göra? Utifrån den information som finns tillgänglig saknar Per Thullberg och Skolverket argument för att dra tillbaka den framlagda rapporten. Även om det finns brister i studien måste den vara tillgänglig för människor så att de kan läsa den med kritiska ögon. Moderaterna och Folkpartiet har av den anledningen KU-anmält Ibrahim Baylan för misstänkt ministerstyre. ✍

Yttrandefriheten inför rätta

Den här artikeln handlar om ett aktuellt rättsfall – målet mot pingstpastorn Åke Green i Borgholm. Rättsfallet handlar om åsikter om homosexualitet – och rätten att uttrycka de åsikterna. Den rätten ifrågasätts av kammaråklagaren i Kalmar Kjell Yngvesson och av Kalmar tingsrätt. Men också den senare friande domen i Göta hovrätt är skriven på ett sätt som gör att det inget betänkligheter: Är Sverige ett demokratiskt samhälle med yttrandefrihet för den som har ”avvikande” åsikter? Jo, men säkert är det bara om man predikar säger hovrätten. En ohållbar ståndpunkt menar artikelförfattaren. Även i andra sammanhang måste det vara tillåtet att framföra kontroversiella åsikter.

Yttrandefriheten beskär alltmer, liksom åsiktsfriheten. I praktiken sker det genom att den politiska korrektheten lägger sig som en våt filt över dem som inte har de av den förhärskande mediaeliten godkända åsikterna. Det kan gälla inställningen i kvinnofrågor eller invandrapolitiken, frågor rörande brott och straff (där frågan om dödsstraff är tabu), och numer inte minst homosexualitet. Den som inte har ”rätt” åsikter tillåts aldrig framträda i ledande media och skulle någon till äventyrs av misstag få fram sina åsikter, så blir det genast en medial kölhaling.

Mestadels är det fråga om ett medialt och opinionsmässigt tryck för de ”godkända” åsikterna. Under senare år har det därutöver tillkommit lagar som förbjuder folk att ge uttryck åt vissa åsikter.

Den demokratiska fernissan sitter tunt på många av Riksdagens ledamöter liksom

även på åklagare och domstolar.

Det för den fria världen fullständigt exempellösa att pingstpastorn Åke Green åtalas för en predikan har inträffat i Sverige. Och bara i Sverige. Än mer anmärkningsvärt är naturligtvis att pastorn fälldes och dömdes till en månads fängelse för det han sagt när han i Borgholms pingstkyrka utvecklade sin och Bibelns syn på homosexualitet.

Nu är han friad i Göta hovrätt, men målet kommer att tas upp i Högsta Domstolen.

”Hetslagstiftning” öppnar för godtycke

Contra har läst den fällande domen i Kalmar tingsrätt och den friande domen i Göta hovrätt. Den friande domen är faktiskt lika anmärkningsvärd som den fällande. Åke

av C G Holm

Green frikänns nämligen inte för att han utnyttjat sin yttrandefrihet, utan för att han framfört sina åsikter i en *predikan*.

De åsikter som Åke Green framfört måste i ett demokratiskt samhälle kunna framföras av alla människor som så önskar. Och bemötas av dem som har en annan uppfattning. Åsikter måste kunna framföras också i sekulära sammanhang. De som framför dem må sedan vara Contra-redaktörer, pingstpastorer eller busschaufförer. Ett samhälle där vissa människor har yttrandefrihet i vissa situationer, medan andra förnekas det är ett godtyckets och förtryckets samhälle.

”Hetslagstiftningens” utformning innehåller ett stort mått av godtycke. Alla människor skyddas av lagstiftning om förolämpning, förtal etc. Men det ställs vissa krav för att det skyddet ska inträda. Inte minst viktigt är att brotten inte faller under allmänt åtal, den som känner sig förorättad måste själv väcka talan. För grövre brott som utpressning, misshandel och liknande finns det skydd både i form av

lagstiftning och regler om allmänt åtal, dvs åklagaren sköter processandet på statens bekostnad.

Vissa grupper i samhället definieras nu däremot som ”folkgrupper” i lagen, vilket ger ett bredare skydd av mer kollektiv karaktär. Vilka som räknas dit har alldeles uppenbart med de aktuella politiska konjunkturen att göra.

Det lär till exempel dröja innan vi får se ett skydd för folkgruppen kapitalister. Bland annat på grund av att rättsväsendet skulle få orimligt mycket att göra om alla som hetsar mot kapitalister den 1 maj skulle åtalas och dömas. Men kanske främst för att flera av landets ledande politiska partier har just hets mot kapitalister på sin politiska agenda. Och de tänker fortsätta med det, varför lagstiftning i frågan skulle drabba lagstiftarna själva.

Åke Green skiljer på homosexualitet som en syndig gärning och Guds nåd som riktar sig även till homosexuella

I juli 2003 höll pingstpastor Åke Green en predikan i Borgholms pingstkyrka. Han tog upp ett brännande ämne och beskrev Bibelns – och sin egen – syn på homosexualitet. Pastor Green ansåg att han var ute i ett angeläget ärende och bjöd in pressen till gudstjänsten, men ingen kom. Han skickade då istället ut predikan skriftligt och den uppmärksammades i lokaltidningen Ölandsbladet – och den vägen kom Greens predikan under ögonen på homosexlobbyn i Stockholm.

Där utnyttjade man det nya tillägget till lagen om hets mot folkgrupp och försökte få Ölandsbladet fällt för detta brott. Bladet friades med hänvisning till att bladet skildrade vad som hänt i tidningens spridningsområde. Nästa steg var att ge sig på pastor Green själv och där fick man stöd hos kammaråklagaren i Kalmar Kjell Yngvesson. Han väckte åtal mot Green för hets mot folkgrupp inför Kalmar tingsrätt. Tingsrätten dömde Green till en månads

fängelse för att han gett uttryck för den syn på homosexualitet som han och egentligen alla troende kristna, judar och muslimer har. Liksom för övrigt alla konsekventa ateister som tror på Charles Darwins evolutionslära.

I Åke Greens predikan finns ett generellt avståndstagande från utlevd homosexualitet (liksom från heterosexuella äktenskapsbrott med mera). Green pekar på att homosexualitet är en synd i den kristna tron och han underbygger sin ståndpunkt rikligt med Bibelcitat både från Gamla och Nya testamentet. Men samtidigt avslutar Green sin predikan med följande ord:

”Vi får aldrig tänka att vissa människor på grund av sitt syndiga liv skulle hamna utanför nåden. Paulus säger om sig själv att han var den främste av alla syndare, men att han mötte ett överflöd av nåd och barmhärtighet. Han säger också i 1 Kor.6: 9-11 då han räknar upp otukt med andra synder att alla de uppräknade synderna kan man bli frälst ifrån, inklusive otukt. Vad dessa människor som lever under otuktens slaveri behöver är en överflödande nåd. Den finns... den gäller också dessa. Därför ska vi uppmuntra dessa som lever på detta sätt att se på nåden i Jesus Kristus.

”Vi kan inte fördöma personerna... det gjorde aldrig Jesus heller. Han visade alla han mötte djup respekt för den person de var... exempelvis synderskan enligt Johannes 8 eller kvinnan vid brunnen i Sykar enligt Johannes 4. Jesus förnedrade aldrig någon... Han erbjöd dem nåd.

”Vi får aldrig förnedra någon som lever i synd. Synden kan vi inte ha fördrag med... men människan. Vi tror väl än att det är som Paulus säger i Titusbrevet... lyssna: 'Ty Guds nåd har uppenbarats till frälsning för alla människor, den fostrar oss till att avsäga oss all ogudaktighet och alla världsliga begärelser och till att leva gudfruktigt i den tidsålder som nu är.'

”Det är genom att visa alla människor nåd och barmhärtighet som vi kan vinna dem för Kristus. Vi vinner aldrig någon genom att visa kalla handen.”

Intressant nog finns dessa avslutande ord inte alls med i tingsrättens utskrift av Åke Greens predikan. Den del av predikan där han säger att de homosexuella gärningarna är syndiga, men att de människor som begår dem också kan inneslutas i Guds nåd! Predikan kan mycket väl uppfattas som en särskild inbjudan till de homosexuella att genom en ändrad livsstil få del av Guds nåd. Sett på det sättet blir hela predikan

Pingstpastorn Åke Green spred sina åsikter om homosexualitet och blev åtalad. Han är frikänd av Göta hovrätt. Men den frikännande domens formuleringar är sådana att det finns anledning att ifrågasätta om det finns yttrandefrihet i vårt land – för dem som inte är pingstpastorer.

en kärleksförklaring till de homosexuella, som har chans till bättring.

Vetenskapliga ses som ”hets” av tingsrätten

Men kammaråklagaren och tingsrätten vänder upp och ner på det resonemanget. Åklagaren anförde inledningsvis hela Åke Greens predikan (utom den sista delen som han höll tyst om) som skäl för att fälla pastorn. Tingsrätten krävde dock en mer preciserad anklagelse och därefter så valde åklagaren ut en del avsnitt av predikan ut och tingsrätten citerar också några, som den anser, särskilt förgripliga avsnitt. Ett sådant avsnitt är det där Åke Green talar om spridningen av AIDS som en följd av den homosexuella livsstilen. Det duger inte ens att, som Åke Green gör, citera ur Nationalencyklopedins beskrivning om AIDS-epidemins spridning. I tingsrättens dom framställs även Nationalencyklopedins neutrala beskrivning av AIDS-epidemin indirekt som hets mot folkgrupp. En repetition kan vara på sin plats. När AIDS först började sprida sig i USA i slutet av 1970-talet stod läkarvetenskapen frågande inför sjukdomen. Snabbt kunde emellertid konstateras att det var två ”folkgrupper” som drabbades i särskilt hög utsträckning,

nämligen haitier (bosatta i USA) och homosexuella män. Varför det var så visste inte forskarna, men med tiden stod det klart att de här gruppernas promiskuösa livsstil var en viktig del av förklaringen. När AIDS spreds till Sverige så var det till en början uteslutande två grupper som drabbades, homosexuella män och (ett obetydligt antal) som fått blodtransfusioner med smittat blod. Riksdagen tog så allvarligt på det här förhållandet att en särskild lag stiftades med förbud mot så kallade bastuklubbar, varmed avsågs ställen som var till för att möjliggöra tillfälliga sexuella förbindelser mellan homosexuella män. Helt nyligen har bastuklubbslagen avskaffats, delvis som en följd av att det idag finns bromsmediciner som gör att sjukdomen idag inte alls har samma höga frekvens med dödlig utgång som tidigare. Men det är bara att konstatera att den samlade vetenskapen liksom Sveriges Riksdag är helt ense med Åke Green om att AIDS-epidemin spreds först inom homosexuella kretsar, men att Kalmar tingsrätt anser att ett återgivande av den vetenskapliga sanningen är att uppfatta som ”hets mot folkgrupp”.

Åke Green förklarade att han som ett bidragande motiv för val av predikoämne hade den massiva mediala

uppbackningen av homosexualiteten som livsstil och inte minst en lokal "gay-demonstration" i Borgholm. Man kan anta att den demonstrationen uppfattades som kränkande av kristna, men åklagaren brydde sig förnuftigt nog inte om att åtala dem som deltog i demonstrationen.

Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna innehåller i nionde och tionde artiklarna skydd för religions- och yttrandefriheten. I skyddet för religionsfriheten ligger också ett skydd för den som vill propagera för sin religion. Europakonventionen är svensk lag. I den svenska regeringsformen understryks att yttrandefriheten är grundvalen för ett fritt samhällsskick och att man vid prövning av yttrandefriheten mer ska se till syftet än framställningssättet och hellre fria än fälla. De grundreglerna gjorde dock inget större intryck på åklagaren och tingsrätten i Kalmar.

Homosexuella ville förbjuda Bibeln!

När lagen om hets mot folkgrupp utvidgades till att omfatta "sexuell läggning" den 1 januari 2003 röstade kristdemokraterna emot, just med hänvisning till att lagens formuleringar var oklara och kunde hindra religiös förkunnelse. I propositionen, som är vägledande för lagtolkningen, togs därför dessa frågor upp till särskild diskussion. Regeringen underströk att lagstiftningen inte skulle få utgöra ett "hot mot vetenskapens frihet, den fria åsiktsbildningen, religionsfriheten, den fria opinionsbildningen eller människors frihet att sluta sig samman för att hävda uppfattningar som inte stämmer med majoritetens".

Intoleranta homosexuella grupper såg dock lagstiftningen på ett helt annat sätt och det dröjde inte mer än någon vecka efter lagens ikraftträdande innan Bibeln anmäldes till Justitiekanslern. JK avvisade klagomålen med hänvisning till att Bibeln var publicerad innan den nya lagens ikraftträdande!!! Religionsfriheten i Sverige hänger uppenbarligen på en mycket skör tråd.

Och tingsrätten gör det lättare för dem som vill inskränka friheterna. Efter att ha fört ett resonemang om att ett lagstads-gående som inskränker en så grundläggande frihet som yttrandefriheten måste vara klart och tydligt för att kunna tillämpas, fortsätter domen med "Lagrummet är klart och tydligt

och det framgår att *uttalanden som kan uppfattas som kränkande* för homosexuella är förbjudna enligt svensk nationell lagstiftning" (Contras kursivering). I själva lagtexten står det dock (16 kapitlet 8 par 1 stycket Brottsbalken) "den som i uttalande eller i annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning", alltså inte "kan uppfattas som", vilket ju har en helt annan och mer gummierad betydelse.

Tingsrätten sammanfattar motivet för att fälla Åke Green så här: "Åke Green har inte endast citerat avsnitt ur bibeln [med litet b!], klart kränkande för alla kristna, Contras anm] och tolkat dessa utan själv gjort utfyllnader av nämnda citat och vidareutvecklat dessa till direkta påhopp om att homosexuella gör sig skyldiga till straffbara handlingar som av samhället i stort anses vara av särskilt allvarlig art. Enligt tingsrättens mening har Åke Green

Åke Greens hela predikan finns ordagrant återgiven på <http://www.contra.nu/green.html>

djupt kränkt de homosexuella som grupp och hans predikan har klart syftat till att missakta de homosexuella som grupp".

Gotha hovrätt lättar på restriktionerna för predikanter – men inte för andra

Göta hovrätt tar avstånd från det resonemanget och säger bland annat att avsikten med straffbestämmelsen inte är

att hindra resonemang och diskussioner om homosexualitet vare sig inom kyrkor eller på andra håll i samhället. Hovrätten säger också att varje yttrande om en viss grupp eller varje uttryck för missaktning inte heller är straffbelagt. Gott så. Men sedan går man över till det konkreta fallet och ser särskilt på hur konstitutionsutskottet har behandlat predikosituationer. KU sa att de normalt bör ligga utanför det straffbara området. Hovrätten drar därmed slutsatsen att det när det rör en predikan är endast i sällsynta fall som det kan vara aktuellt att fälla enligt bestämmelsen om hets mot folkgrupp. Och hovrätten är så generös i sin tolkning att den säger: "En rätt till bibeltrogen förkunnelse får anses innefatta en möjlighet att med egna ord utlägga och tolka bibeln så länge framställningen anknyter till bibelns budskap. Även åsikter som är främmande för flertalet medborgare eller till och med provocerande får således framföras". Följden blir att Green frias.

Det beklämmande är här varför han frias. Det innebär att de åsikter om homosexualitet som Green gör sig till tolk för får framföras i en predikan. Men knappast i andra sammanhang. Yttrandefriheten blir en gummibestämmelse som kan behandlas godtyckligt. Vissa medborgare får säga en sak, medan andra inte får säga samma sak. Vissa saker får bara yttras i kyrkorummet, medan det ska vara otillåtet på andra platser. Resonemanget är ohållbart och ett grundskott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna.

Fällt av tingsrätten, friat av hovrätten (tingsrättens "värsta" citat ur Åke Greens predikan):

"Genom att legalisera partnerskap mellan män och män och kvinna och kvinna, så kommer det att skapa katastrofer helt enkelt, utan dess like. Vi ser följderna redan av det här, vi ser det genom AIDS som sprider sig. Nu är inte alla AIDS-smittade homosexuella, men det har uppstått på grund utav detta en gång i tiden. Och sedan kan naturligtvis oskyldiga människor bli smittade av denna hemska sjukdom utan att för den skull ha någonting med det som ligger bakom i detta, vad det gäller homosexualitet..."

"Bibeln tar upp här och undervisar om dessa abnormiteter. Och sexuella abnormiteter är en djup cancersvulst på hela samhällskroppen. Herren vet att sexuell förvridda människor kommer till och

med att våldta djuren. Inte heller djuren går fria för människans sexuella behov och brand som är tänt i en människa utan till och med det kan man ägna sig åt..."

"Gosseskändare. Redan då Bibeln skrevs visste Herren vad som skulle ske. Vi har upplevt det här och upplever det. Och vi förfasar oss över det. Och Paulus talar i första korintierbrevet 1 och 10 om 'perversa människor'. Och 'pervers' är översatt ifrån grundtexten som säger: 'En som ligger med pojkar'. Det är perversa människor, som då bibeln talar om. Nu vill jag understryka att alla homosexuella är inte pedofiler, och alla homosexuella är inte perversa, men man öppnar ändå porten till förbjudna områden och låter synden få fäste i tankelivet..."

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C G Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är en sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Böglobbyn och politikerna

Ett tecken på homosexlobbys makt är att politiker ur alla läger numera tävlar om att vara så bögvänliga som möjligt. För något år sedan var moderatledaren Fredrik Reinfeldt huvudtalare vid Gay Pride-veckan i Stockholm. Sedan fick kristdemokraternas ungdomsförbund en öppet homosexuell ordförande. Och i januari utsåg gaytidningen QX nye ordföranden i Moderata ungdomsförbundet (MUF), Johan Forssell, till "Sveriges sexigaste kille".

Forsell var inte sen att haka på utan uttryckte som sin målsättning i en debattartikel i *Expressen* den 26/1 att "Nu ska gayvärlden bli blå." Slutklämmen i Forsells artikel löd käckt: "Låt oss då [vid nästa val] få se att moderaterna bejakar individualismen fullt ut och blir bögarnas och flatornas parti."

Nye MUF-ledarens utspel kan väl främst ses utifrån ett röstmaximerande perspektiv, eftersom någonstans mellan 1 och 3 procent av landets befolkning kan beräknas vara homosexuell och ännu många fler sympatiserar med denna samhällsgrupp. Moderaterna, liksom andra partier, gör na-

turligtvis rätt i att vilja ha så många röster som möjligt. Om Johan Forsells framtidsperspektiv skulle förverkligas fullt ut och moderaterna verkligen blir "bögarnas och flatornas parti" har emellertid partiet i fråga helt och hållet avlägsnat sig från den konservativa idétradition, byggande på grundläggande kristna värden, som väl partiet ännu inte fullständigt lämpat över bord.

Mot bakgrund av att en undersökning som nyligen genomförts visar att AIDS återigen sprider sig i förfärande takt bland aktivt homosexuella män, hade man kanske slutligen förväntat sig ett större mått av ansvar från Johan Forsell. Ohämmad individualism utan ansvarstänkande torde ingen vara betjänt av.

Utvisad islamist

Den svenska regeringens avvisning av två terrorismstänkta egyptiska medborgare till hemlandet har givit upphov till ivriga diskussioner i media liksom till en skur av protester från skilda håll, särskilt som det gjorts gällande att egyptierna malträterats vid hemkomsten. Den ansedde egyptiske journalisten Abdullah Kamal visar emellertid i en debattartikel i *Expressen* den 26/1 att åtminstone en av de avvisade, Ahmed Agiza, haft intima förbindelser med Usama bin Ladin och varit en nära medarbetare till den beryktade terrorarki-

tekten Ayman al-Zawahiri. I egenskap av grundare av terrorgruppen talae al-Fath, som försökte spränga förre egyptiske premiärministern Atef Soudqi i luften 1993 och därvid dödade flera förbipasserande civila, har Ahmed Agiza under en följd av år synnerligen aktivt deltagit i den islamistiska terrorn.

Abdullah Kamal skriver: "Terroristerna försöker i dag utnyttja alla lagar och förordningar som har med de mänskliga rättigheterna att göra för att gå fria. Jag är en av dem som arbetar för att gynna mänskliga rättigheter och mot att misstänkta utsätts för olagliga handlingar från stater. Men jag sympatiserar inte med dem som vill att man ska underkasta sig terroristernas påhittade historier om tortyr och förtryck och tro på allt de säger."

SIDA-pengar till Israel-kritik

Siewert Öholm är inte bara välkänd TV-profil, han är också som ordförande i göteborgskretsen av Samfundet Sverige-Israel starkt engagerad i Mellanöstern-konflikten. I tidskriften *Menorahs* decembernummer 2004 har han kartlagt de svenska kyrkofamiljerna ur ett Mellanösternperspektiv. Sveriges kristna samfund är inte, konstaterar Öholm, någon homogen grupp: "Förvånande är dock att de stora gemensamma organisationerna kommer med uttalanden i endast en riktning, och att denna oftast bygger på en traditionell politisk vänsteranalys."

När Israel kom till 1948, konstaterar Öholm, delade kyrkorna in sig i två grupperingar: en som utgick från ett humanitärt synsätt, en annan som tog fasta på Bibelns utsagor om Israel. I dag kan man, menar Öholm i sin intresseväckande artikel, "...tala om två olika höger-vänsterskalor; dels den traditionella politiska skalan och dels den teologiska/religiösa skalan." Utan att fördjupa oss i Öholms inträggande analys kan vi slå fast att Livets Ord och Pingströrelsen i stort är klart Israel-vänliga, medan exempelvis Svenska kyrkan, ett antal studieförbund och en hjälporganisation som Diakonia är Israel-kritiska. Inom Svenska missionsförbundet finns såväl stöd för som kritik av Israel.

"De flesta kristna kyrkor i Sverige är sammanslutna under namnet Sveriges Kristna Råd (SKR)", skriver Siewert Öholm och framhåller vidare: "I praktiken har programmet [SKRs så kallade följeslagarprogram där deltagarna fungerar som mänskliga sköldar] utvecklats till starkt

Alf Svensson (t.v.) och Israels ambassadör Eviatar Manor (i mitten) vid Samfundet Sverige-Israels möte då Svensson mottog ett hedersamt stipendium. (Foto: Tommy Hans-

partiskt stöd till palestinier på Västbanken och i Gaza. Kontakterna med israeler inskränker sig till kontakt med den israeliska extremvänstern." Följeslagarprogrammet bekostas i huvudsak med medel från biståndsorganet SIDA - 2003 uppgick detta anslag till 13 miljoner kronor.

Siewert Öholm efterlyser med all rätt ökad information och kunskap till de kristna samfundet om vad som verkligen händer i Israel/Palestina, inte minst för att förhindra att den politiska vänstern får alltför stort inflytande över kyrkornas utrikesyn.

En förebild i detta avseende är förre kd-ledaren Alf Svensson, vilken som tack för sina insatser i slutet av förra året fick Samfundet Sverige-Israels Torgny T. Segerstedt-stipendium (se notis på denna plats i *Contra* 1/2005).

Terrorn mot rökarna

Restaurangerna ligger i startgroparna inför det drakoniska rökförbud som kommer att drabba restaurangnäringen från och med den 1 juni 2005. All rökning i samband med förtäring av mat och dryck kommer att förbjudas. Däremot skall det bli tillåtet för rökare att tillfredsställa sin last i särskilda röktrum, där ingen förtäring av något slag skall få förekomma. För närvarande, rapporterar bland andra tidningen *Metro*, råder förvirring bland krögarna hur dessa röktrum skall utformas.

Ingen förnekar att det är skadligt att röka. Det finns emellertid mycket annat som också är skadligt, exempelvis alkohol och fet mat. Nu väntar vi bara på att statsmakterna med hjälp av puristiska

politiker skall förbjuda servering av alkoholhaltiga drycker samt alltför fet mat på restauranger.

Vi har dessutom svårt att förstå att tobaksbruk skulle vara skadligt enbart inom restaurangväggarna. Om myndigheterna menade allvar med sin förment hälsofrämjande verksamhet, borde rimligen ett totalt rökförbud införas i hela samhället!

Schori till Afrika

Just när vi var övertygade om att Pierre Schori med ålderns rätt (han är född 1938) skulle gå i en välförtjänt pension, når oss beskedet att denne en gång guldklockhåriga revolutionsromantiker av ingen mindre än generalsekreterare Koffi Annan utnämns till FNs sändebud i Elfenbenskusten i nordvästra Afrika. Schori, vars senaste post var som svensk FN-ambassadör, får därmed en viktig roll inom ramen för FNs så kallade fredsoperationer i det kris- och krigsdrabbade landet.

Med tanke på situationen i Elfenbenskusten torde Schoris tjänst inte bli någon sinekur. Sedan hösten 2002 är det afrikanska landet, som är världens mest betydande kakaoproducent, drabbat av ett förödande inbördeskrig som lett till tusentals döds-offer och över en miljon människor har tvingats på flykt. 6 000 FN-soldater finns i nuläget på plats i egenskap av "fredsbevarare", bland annat för att övervaka det vapenembargo som FNs säkerhetsråd har beslutat om. Dessutom finns några tusen franska soldater på plats.

Pierre Schori kommer enligt uppgift att stationeras i huvudstaden Abidjan och skall försöka jämka fram en vapenvila mellan de

stridande parterna. Att döma av världsorganisationens tvivelaktiga prestationer vad gäller tidigare afrikanska krishärdar finns väl knappast några tungt vägande skäl att hoppas på framgång heller denna gång. Men kanske den vältränade (Schori ägnar sig åt judo) svenske diplomaten/politikern kan vara rätt man på denna post.

Stationerad i Afrika lär Schori dessutom ha mindre möjligheter att åstadkomma utrikespolitisk skada i Sverige, än om han exempelvis hade stationerats på UD i Stockholm.

Betalade 1000 procent i skatt

Astrid Lindgren skrev en gång en saga om när hon fick betala 102 procent i skatt. "Så många procent finns inte" sa hon. Men visst fanns de, enligt dåvarande socialdemokratiska finansministern Gunnar Sträng. Dock bidrog Astrid Lindgrens saga till att han och hela regeringen fick sparken några månader senare (1976).

Astrid Lindgren kom dock lindrigt undan jämfört med Fredrik Grunewald. Han har betalat 3,8 miljoner kronor i skatt på en vinst på totalt 400.000 kronor. Det blir nästan 1000 procent. Grunewald ägde en del i ett onoterat IT-bolag som köptes av ett annat bolag. Betalningen skedde med aktier i det köpande bolaget. Grunewald var enligt köpekontraktet förbjuden att sälja de nya aktierna under tre år.

Skattemyndigheten fastslog att Fredrik Grunewalds aktier var värda 12,7 miljoner kronor och debiterade honom 3,8 miljoner kronor i skatt. När treårsförbudet mot försäljning nu har gått ut är aktierna värda 400.000 kronor. Fredrik Grunewalds skatt har fastställts av skatteverket och han har även förlorat i Länsrätten. Ärendet har gått vidare till Kammarrätten.

Han har fått ta sina besparingar och därtill låna pengar för att kunna betala skatten.

Skattemyndigheterna medger att reglerna kan verka hårda, men att ändra reglerna är en politisk fråga. Ungefär tjugo personer har råkat ut för liknande skatteeffekter som Fredrik Grunewald. Förre finansministern Bosse Ringholm har envetet strävat emot alla försök att lindra skattebelastningen i liknande fall. Verkställighet av riksdagsbesluten har förhalats i det längsta. Den som kämpat framgångsrikt för ändringar är märkligt nog en vänsterpartistisk suppleant i skatteutskottet vid namn Per Rosengren. Men hans insatser hjälpte bara i andra fall. Inte för Fredrik Grunewald.

(Sunt Förnuft)

UTLANDS-NYTT

Röda Hollywood

Nej, Michael Moore fick ingen Oscar vid den beramade Oscarsgalan i slutet av februari. Det innebar inte att han var bortglömd. Presentatören kunde inte låta bli att, visserligen något inlindat, kritisera president George W. Bush och i samband härmed framhäva hur genial Moores propagandafilm "Fahrenheit 9/11" var. För det fick han applåder från den del av publiken som var intresserad av att värna sin radikala image. Sanningen att säga var Moores film inte ens nominerad för en Oscar i dokumentärfilmklassen, vilken kan ha att göra med dessa plumpa agit-prop-karaktär.

En film som däremot blev Oscar-belönad var *The Motorcycle Diaries*, som handlar om Ernesto "Che" Guevaras färd med motorcykel genom Latinamerika i yngre dar. Den kvinnliga presentatören talade om "idealisten Ernesto Guevara", fast hon borde ha känt till att samme "idealist" var en av västra halvklotets blodigaste revolutionärer. Till "Ches" favoritnöjen hörde att övervara avrättningar av politiska fångar och att själv utdela nådaskott till dem som inte dött omedelbart efter arkebuseringen.

Omänskliga Röda Kina

Peking i Folkrepubliken Kina kommer 2008 att arrangera de sommarolympiska spelen, vilket är ett kvitto så gott som något

på att landet i vida kretsar i dag bereds tillträde till det internationella "finrummet". Kina ses alltmer, förefaller det, som en civiliserad stat.

Är det emellertid något som Kina lider brist på så är det mänskliga rättigheter. Tortyr är allmänt förekommande. Mäniskor avrättas inför stora åskådarmassor för exempelvis ekonomisk brottslighet. Familjer som överskrider den nationella normen om ett barn per familj straffas hårt, exempelvis genom påtvingad abort. Religiösa rörelser som inte godkänns av myndigheterna förföljs obarmhärtigt. Detta tycks emellertid inte bekymra omvärlden i någon högre grad. EU håller på att ge klartecken för vapenexport till Kina.

Låt oss påminna om några av de händelser som drabbade den kristna komuniteten i Kommunistkina under 2004. Under mars och april arresterades två katolska biskopar, Wei Jingyi och Jia Zhiguo, liksom de båda prästerna Lu Genjun och Cheng Xiali. Den 26 april greps 90 kinesiska protestanter, och bland dem torterades den 28-åriga Gu Xianggao till döds den 27 april. I maj arresterades 40 medlemmar tillhörande husförsamlingar utanför staden Wuhan. Den 11 juni greps 100 husförsamlingsledare i Wuhan, och sex dagar senare arresterades 34-åriga fru Jiang Zongxiu jämte sin svärmoder när de delade ut kristen litteratur inklusive biblar

på en marknad i provinsen Guizhou. Jiang dog den 18 juni efter att ha genomgått svår tortyr.

Den 11 september arresterades 32-åriga pastor Cai Zhuohua, en av Pekings mest kända husförsamlingsledare. Hustrun Xiao Yunfei greps ett par veckor efteråt, liksom svågern Xiao Gaowen och svägerskan Hui Jinyun. I september greps även ett hundratal andra husförsamlingsledare, och minst ett tiotal av dessa dömdes till fängelsestraff på mellan ett och tre år. Den 1 december greps Kinas mest bekante husförsamlingsledare, den 54-åriga Zhang Rongliang vilken tidigare suttit inspärrad i fängelse totalt tolv år på grund av sin kristna tro. Han greps i sitt hem i Henan-provinsen. Pastor Zhang är ledare för en husförsamlingsrörelse som antas ha omkring tio miljoner ledare och hör till den icke-registrerade protestantiska kyrkan i Kina; denna kyrka beräknas ha minst 50 miljoner anhängare, vilket är mer än dubbelt så många som medlemmarna i den officiella kyrkan som registrerats hos myndigheterna.

I Röda Kina betraktas all oberoende ideologisk, således även religiös, verksamhet som suspekt och i princip förbjuden eftersom den utmanar det monopol som de kommunistiska myndigheterna innehaft sedan revolutionen 1949. Den kinesiska regeringen bedriver en aktiv desinformationskampanj som söker utmåla kristna och andra andligt aktiva, såsom Falun Gong-rörelsen, som samhällshotande fanatiker.

(Ljus i Öster)

Fusk bakom klimatkurva

Bakom miljörelsens teori om den globala uppvärmningen ligger en datoranimerad prognos framställd av den internationella klimatpanelen IPCC. Denna prognos har även kallats "hockeykurvan", eftersom den visar hur jordens temperatur legat still under en längre tid för att plötsligt stiga ungefär som bladet på en liggande ishockeyklubba. IPCC-prognosen baseras på datakörningar från slutet av 1990-talet med bland andra Michael Mann som ansvarig.

Sedan två kanadensiska forskare tagit på sig uppgiften att undersöka prognosen bakom klimatteorin finns all anledning att ställa sig tvivlande. De båda forskarna är Ross McKittrick, verksam vid Fraserinstitutet i Vancouver och professor i ekonomi vid Guelphuniversitetet, samt Stephen McIntyre, matematiker och mineralexpert med 30 års erfarenhet av analysarbete.

När McKitrick och McIntyre tog sig an IPCC-kurvan insåg de snabbt att något inte stämde. När man kontaktade Mann och hans medarbetare visade sig dessa vara föga samarbetsvilliga – de hävdade att grunddata inte fanns tillgängliga och att de hade ont om tid. De båda kanadensiska forskarna fick ändå fram betydande mängder grunddata vilket möjliggjorde simuleringar av Mann-prognosen. De två stora problemen visade sig vara att Manns analysmetod alltid leder till diagram av typ hockeyklubba, oavsett grunddata, och att Mann stöder sig på träringsanalyser av kontroversiella populationer av småväxta träd. "IPCCs berömda prognos uttrycker en statistisk illusion", heter det i en artikel i ämnet i tidningen *Computer Sweden* den 16/2 2005.

Det som gör att träringsanalysen leder till missvisande resultat är att de träd, så kallade Bristleconetallar, som studerats "... haft en period av extrem tillväxt som inte beror på klimatet". Redan innan McIntyres och McKintricks anmärkningsvärda slutsatser publicerades i tidskrifterna *Energy & Environment* samt *Geophysical Research Letters* i februari 2005 hade de rönt stor uppståndelse, särskilt som Manns rön har publicerats i sistnämnda tidskrift. "Manns studier är inte oberoende", kommenterar McIntyre i Ahrvid Engholms artikel i *Computer Sweden*. "De flesta involverar honom själv och hans kolleger, och samma grunddata återanvänds."

De nya rönen kan betyda att miljörelsens teser om en människoframkallad global uppvärmning får sig en allvarlig knäck.

Nej till ny huvudstad

Sydkoreas president Roh Moo-hyun har, ända sedan han valdes som efterträdare till Kim Dae-jung 2002, tillsammans med regeringspartiet Uri, gått i bräschen för uppförandet av en ny huvudstad i Republiken Korea efter Seoul. Motivet till en omlokalisering har förklarats vara behovet av att avlasta det befolkningsmässiga trycket mot Seoul och skapa en bättre demografisk, politisk, social och ekonomisk balans i landet. Samtidigt har det stått klart att byggandet av en ny huvudstad skulle generera enorma kostnader.

Efter rättslig prövning i den sydkoreanska författningsdomstolen står det dock klart att det planerade huvudstadsbygget inte blir av, åtminstone inte inom en förutsebar framtid. Författningsdomstolen

och dess ordförande, Yoon Young-chul, upphävde därmed ett beslut som fattades av en majoritet av den sydkoreanska nationalförsamlingen 2003 och som angav att en ny huvudstad skulle uppföras. Domstolen kom efter noggrant övervägande fram till att beslutet i parlamentet stred mot landets författning, vilket var ett bakslag för president Rooh som gjort förslaget om en ny huvudstad till grundstenen i sitt reformpaket för Sydkoreas framtid.

Den nya huvudstaden skulle, enligt planerna, ha lokaliserats till Södra Chungcheong-provinsen. (*Korea Now, Seoul*)

Kan Kofi sitta kvar?

Förenta nationerna (FN) hade inget bra år 2004. En av historiens största korruptionsskandaler uppdagades med myglet i samband med Irak-biståndsprogrammet Oil for Food, vilket involverade Saddam Husseins regim och höga FN-tjänstemän. Saddamdiktaturen lyckades lägga beslag på uppskattningsvis 21,3 miljarder dollar från programmet genom oljesmuggling och systematisk tjuvnad. Man begärde illegala utbetalningar från företag som köpte irakisk olja och pengar under bordet från dem som exporterade till Irak. Allt detta ägde rum medan FN-byråkrater övervakade det hela. Enligt en rapport från USAs vapeninspektör Charles Duelfer mottog Benon Sevan, utnämnd av Kofi Annan till verkställande chef för Irak-programmet, ett kvitto på 13 miljoner oljefat från Saddam Hussein.

Oil for Food-programmet anses vara den största FN-relaterade skandalen någonsin. En rad undersökningar har företagits av den amerikanska Kongressen, vilket inte är konstigt då Förenta staterna är FN:s största bidragsgivare. Många har även undrat över generalsekreterare Annans egen roll i korruptionshärvan. Hans vägran att samarbeta med undersökare från Kongressen har framkallat vrede bland inflytelserika amerikanska befattningshavare. Missnöjet är också stort med hur Paul Volcker, före detta amerikansk riksbankschef, hanterat sitt uppdrag som "oberoende" undersökare – han utnämndes av Annan – av Irak-programmet.

Avslöjandet av Oil for Food-skandalen kommer mycket olägligt för generalsekreterare Kofi Annan, som under 2004 framstod som en svag och tvekanse världsledare inför kriser som dem i Sudan, Iran och Irak. Hans mandat som FN:s högste chef går ut 2006.

(*National Review, New York*)

Arafatgator i Frankrike

Från Frankrike har det rapporterats att det planeras att gator skall uppkallas efter framlidne PLO-ledaren Yassir Arafat i flera städer. Detta är väl inte särskilt överraskande emedan fransmännen traditionellt haft en svaghet för yviga radikaler med vålsmort munläder.

Det vore dock på sin plats om de som vill döpa gator och kanske annat efter Arafat betänkte att PLO-ledaren under många år var ansvarig för terrorism och blodsutgjutelse i Mellanöstern och på andra platser (minns exempelvis att den handikappade amerikanske juden Leon Klinghoffer mördades på kryssningsfartyget Achille Lauro av en medlem i Arafats organisation al-Fatah), för att nu inte tala om brottslighet som utpressning, mutor och förskingring av offentliga medel.

Arafats brottsliga karriär möjliggjordes genom att PLO-ledaren tidigt insåg att vägen till ära och berömmelse gick genom att länka palestinierna och deras sak till den så kallade antiimperialistiska kampen. Han blev tidigt Moskvas man och smorde kråset i en rad utländska huvudstäder såsom Moskva, Peking, Riyadh, Paris, Stockholm, Oslo och så vidare. Frankrikes president Jacques Chirac påstod att Arafat var en man med "mod och övertygelse". Olof Palme och Sten Andersson hette två hängivna svenska beundrare, vilka genom att relatera till den ständigt sjalskrudade Arafat kunde framstå som smarta internationella radikaler. Yassir Arafat kunde kröna sin bisarra karriär med att ta emot Nobels fredpris genom att skriva under ett avtal som han aldrig avsåg att hålla.

Det allra mest tragiska är att posören Yassir Arafat var en katastrof inte bara för sitt eget palestinska folk, som han uppviglade till ett krig (mot Israel) som krävt otaliga dödsoffer på båda sidor och som inte går att vinna; Arafat ställde även till uteslutande elände för hela arabvärlden med sitt förlitande på terrorism.

FN hyllade dessutom den döde PLO-ledaren genom att utanför FN-byggnaden i New York hala flaggan på halv stång efter Arafats död i höstas, en ära som inte vederfors den tidigare under 2004 döde Ronald Reagan. (*National Review*)

Lord Cardigan i myt och verklighet

Den som står på den höjd som på engelska kallas Causeway Heights invid det gamla slagfältet i Balaklava på Krim, kan i andanom betrakta hur lord Cardigans lätta brigad med dödsförakt på löddriga hästar spränger fram mot de ryska kanonerna i dalgången nedanför. "Dödsritten i Balaklava" blir en militär katastrof, men snart bildas en legend kring händelsen och lord Cardigan själv får hjätestatus.

★★★ Lord Cardigan hette egentligen James Thomas Brudenell (1797-1868) och var en av dessa engelska aristokrater som erhållit sin militära status mer i kraft av adelskap än militär kompetens. Han blev officer vid kavalleriet 1824, generalmajor 1847 och generallöjtnant 1861. Att hävda att Cardigan var en färgstark personlighet som levde ett innehållsrikt liv är en skrattretande underdrift.

J.T. Brudenell övertog Earl-titeln efter sin far, den sjätte earlen av Cardigan, 1838. James Thomas, född den 16 oktober 1797, var ende överlevande sonen i en barnaskara på åtta. Det sägs att James Thomas som gosse blev formligen avgudad av föräldrar och sju systrar. Mot faderns inrådan bestämde han sig för en militär bana och blev 1824 kornett vid 8. husarerna, som ansågs vara ett av de förnämligaste regementena i det brittiska kavalleriet. Så småningom kunde den stenrike Cardigan avancera i rask takt genom graderna, eftersom man vid denna kunde köpa officersfullmakt. 1832 bytte han regemente till 15. husarerna och blev dess kommandant i Manchester.

Efter att ha blivit avskedad på kungens order efter en skandal 1834, enrollerade han sig därefter först vid 4. lätta dragonerna och sedan vid 11. lätta dragonerna. 1836 anslöt han sig till regementet på dess stationeringsort i Indien och blev regementschef i oktober. Efter två år var han tillbaka i England. Cardigans karriär är bemängd med en lång rad skandaler av såväl amorös som annan karaktär; de rättsprocesser lorden var inblandad i till följd av sitt hetlevrade temperament – det rörde sig om ärkekränkningar, duellerande

Nedslag

i Europas historia

etcetera – är legio.

För den som vill läsa mer om detta rekommenderas Donald Thomas fängslande biografi *Cardigan. A Life of Lord Cardigan of Balaklava* (Routledge & Kegan Paul förlag 1974, senaste upplagan tryckt 2002; boken ingår i Svenskt militärhistoriskt biblioteks [SMB] sortiment).

Krimkriget

Det som intresserar oss här är främst lord Cardigans ryktbara insatser på slagfältet i Balaklava på Krimhalvön vid Svarta havet i Ukraina. Krimkriget (1853-56) utkämpades mellan å ena sidan Ryss-

av Tommy Hansson

land och å andra sidan England, Turkiet, Frankrike och Sardinien; även Österrike och Preussen var inblandade. Konflikten inleddes diplomatiskt med en kontrovers mellan vissa grekisk-katolska och romersk-katolska kloster, varvid den ryske tsaren Nikolaj I tog parti för de förra och den franske kejsaren Napoleon III för de senare. Det skulle här föra för långt att gå in på alla detaljer i denna konflikt. Den 4 oktober 1853 förklarade i alla händelser Turkiet Ryssland krig, och sedan en rysk flotta den 30 november angräp och förstört en turkisk eskader vid Sinope vid Svarta havets sydkust "fingo krigspartierna i Paris och London vind i seglen", som det står i *Svensk uppslagsboks* redogörelse för Krimkriget.

I början av januari 1854 löpte eskadrar från västmakterna, Turkiets allierade, in i Svarta havet varvid Ryssland i slutet av mars förklarade England och Frankrike krig. Följden härav blev att Ryssland småningom gav vika och att dess trupper lämnade Moldavien och Valakiet, som i sin tur besattes av Österrike med preussiskt stöd i augusti 1854. I det läget hade

Lord Cardigan, generalmajor, såsom han tedde sig vid tidpunkten för Balaklavaslaget. (Teckning ur Honour the Light Brigade av Wm. M. Lummis/K. Wynn, London 1973).

Ryssland uppfyllt de krav engelsmännen ursprungligen ställt på dem, men i stället för att avbryta vidare krigshandlingar ville London gå vidare och förstöra den ryska Svarta havs-flottan, vilken (då som nu) låg förankrad i den strategiskt viktiga hamnen Sevastopol.

I början av september 1854 landsteg en allierad kår omfattande 60 000 man vid Eupatoria, varvid de ryska trupperna under ledning av general Mensjikov efter ett slag vid floden Alma tvingades till reträtt. Härefter koncentrerades operationerna kring Sevastopol, som dock länge med akkuratess försvarades av kommandanten von Osten-Sacken och ingenjörsofficeren Todeleben, båda i rysk tjänst. Händelserna vid Balaklava inträffade den 25 oktober och de vid Inkerman 5 november, varav vi här skall uppehålla oss vid vad som hände vid Balaklava och särskilt lord Cardigans och hans överordnades roller.

Brittisk överbefälhavare i Krimkriget var lord Raglan, född 1788, som visserligen hade en fin adelstitel (baron) och dessutom hade tjänstgjort under den legendariske Napoleon-betvingaren lord Wellington på skilda platser, men som aldrig lett trupper i strid. Hans riktiga namn var Fitzroy James Henry Somerset. Han var sedan 1852 generaltygmästare i den brittiska armén. Lord Cardigan å sin sida gavs uppdraget att anförda lätta kavalleribrigaden. Cardigan var

En grupp entusiaster ur ett militärhistoriskt sällskap visar i anslutning till slagfältet i Balaklava hur de ryska soldaterna var klädda under Krimkriget. (Foto: Tommy Hansson)

underställd divisionskommendanten lord Lucan, som var tre år yngre än Cardigan och tillika dennes svåger. Det hör till saken att Cardigan och Lucan avskydde varandra och inte var *on speaking terms*.

Raglans order

Så var läget den 25 oktober 1854 då det brände till vid Balaklava ett par mil utanför Sevastopol. Ryske generalen Liprandi slog i arla morgonstund ut ett anfall involverande 25 000 man mot åsen norr om Balaklava, intog åsen i fråga varpå ett par tusen ryska kavallerister avdelades för en operation mot byn Kadikoi halvvägs till Balaklava. Byn försvarades med frenesi av generalmajor Colin Campbell med 93. skotska höglandsregementet (Highlanders).

Högste brittiske befälhavaren, lord Raglan, hade åsett hela händelseförloppet uppe på Sapouneåsen väster om dalgångarna nedanför och beslöt sig för att gå till motanfall. Tunga kavalleribrigaden sattes in och involverades i hårda strider med ryska trupper i vinodlingar i dalgångarna på platsen och lyckades få det ryska kavalleriet om 2000 man att ge vika. I detta läge skulle lord Cardigan ha kunnat gå in med sin lätta brigad som hållits i reserv och sätta efter de flyende ryssarna, men han avstod med motiveringen att hans order bara bestod i att anfalla vad som kom inom räckhåll för hans mannar. Ryssarna kunde därför fly bort från slagfältet och sätta sig i säkerhet, något som fick Lucan att koka av ilska.

Britterna å sin sida omgrupperade sina styrkor, och uppe på sin höjd, där han hade god överblick över läget, planerade Raglan med sin stab för fortsatta aktioner. Raglan kunde se att ryssarna börjat släpa i väg med ett antal från turkarna erövrade kanoner på en höjdsträckning benämnd

Causeway Heights på motsatta sidan av vinodlingen i dalgången nedanför och ville sätta stopp för detta. Därför vände han sig till sin kvartermästare, sir Richard Airey, och gav instruktioner härom. Airey å sin sida kraftade ner följande order på en papperslapp för vidare befordran till Cardigans överordnade, lord Lucan:

Lord Raglan wishes the Cavalry to advance rapidly to the front – follow the Enemy and try to prevent the Enemy carrying away the Guns – Troops Horse Artillery may accompany – French Cavalry is on your left – Immediate – (Undertecknat) R. AIREY.

Det ironiska var att den man som uppdrogs att överbringa detta budskap till lord Lucan var en kapten Lewis Edward Nolan, adjutant hos Airey och bekant för åsikten att Lucan och Cardigan var det största par idioter som någonsin plågat den brittiska armén. Lucan hade från sin position inte den överblick över händelsernas utveckling som Raglan hade. Han insisterade därför på att Nolan skulle rida tillbaka till Raglan i syfte att få ordern förtydligad. Den arrogante Nolan viftade dock bara med handen i riktning mot vingården nedanför och sa: ”Där, Sir, där är era kanoner och er fiende!”

Lord Lucan vidarebefordrade därefter ordern till Cardigan och hans lätta brigad. Cardigan hade av naturliga skäl svårt att inse att Raglan avsåg skicka iväg hans kavallerienhet mot ryssarnas kanoner i andra änden av den cirka två kilometer långa dalgången – en ren självmordsoperation – och sände därför en av sina adjutanter, löjtnant Maxse, till Lucan för att få ordern bekräftad. Detta föranledde Lucan att personligen rida iväg till Cardigan och hans trupper för att läxa upp svågern. Lucan beordrade Cardigan att leda de 13. lätta dragonerna

och 17. lansiererna i ett frontalangrepp mot huvudparten av det ryska artilleriet.

”Det måste föreligga något misstag”, invände Cardigan. ”Jag kan omöjligt få med mig en enda man tillbaka.” ”Det kan inte jag rå för”, svarade Lucan. ”Det är lord Raglans uttryckliga order att den lätta brigaden går till anfall omedelbart.”

Waterloo och Balaklava

11. och 8. husarerna samt 4. lätta dragonerna skulle understödja angreppet mot ryssarna. Sammanlagt 673 kavallerister deltog i slaget, varav omkring 150 återvände oskadda eller med blott lättare skador. Återstoden dog på slagfältet eller i sviter av sår, alternativt fick bestående men.

Ett av många grymma öden var det som drabbade den unge löjtnanten George Powell Houghton, bördig från Wexford på Irland och sin fars – denne var jurist – ende son. Han blev svårt sårad i Balaklava och fördd till militärsjukhuset i Skutari, som förestods av den engelska sjuksköterskan Florence Nightingale. Efter en månad avled unge Houghton av sina skador. Den revolver han bevisligen använde i Balaklava hamnade så småningom i en svensk privatsamlares ägo, hos vilken artikelförfattaren haft tillfälle att studera den närmare. Samme privatsamlare har även en revolver i sin ägo med namnet ”James Thomas Brudenell” ingraverat i kolven. Revolvern i fråga är tillverkad efter träffningen i Balaklava och har möjligen senare ägts av Brudenell (lord Cardigan). Alternativt var vapnet tänkt som en PR-gåva från tillverkaren till den berömda härföraren, men hamnade aldrig i dennes ägo.

När anfallet sattes igång hörde Cardigan muttra, mer eller mindre för sig själv, ”Nå, här ryker den siste av brudenellarna!” När de brittiska kavalleristyrkorna ridit en kort sträcka nalkades den av Cardigan avskydde kapten Nolan, med vilken Cardigan haft ett hetsigt meningsutbyte just före anfallet, täten där Cardigan red. Nolan svingade sin sabel högt i luften, gestikulerande i riktning mot Causeway Heights till höger om truppstyrkan, där några av de kanoner som Raglan hade åsyftat i sin order ännu fanns kvar. Cardigan begrep inte vad Nolan menade och skrek åt den enligt hans mening uppstudsige kaptenen att falla in i ledet bakom honom. I det läget öppnade det ryska artilleriet eld varvid en projektil passerademellan Nolan och Cardigan; ett fragment av projektilen träffade Nolan i

bröstet varvid denne dog på fläcken som det första brittiska offret i den så kallade Dödsritten i Balaklava.

”Kan ni tänka er, karl'n skrek som en kvinna när han blev träffad!”, kommenterade Cardigan föraktfullt händelsen när truppen återsamlades.

Lätta brigaden fortsatte sin ritt tills den blev beskjuten av ryska gevärsskyttar från en närbelägen kulle. Man närmade sig alltmer de ryska artilleripjäserna i andra änden av dalen. Tio minuter efter det att anfallet inleddes hade de överlevande engelska ryttarna nått det ryska batteriet. Just när Cardigan sprängde fram mellan två kanoner gav en av dessa eld, dock utan att förorsaka mer än tillfällig chockverkan hos ryttaren och hans häst. Som genom ett under undgick befälhavaren att såras, medan däremot adjutanten Maxse sårades. På några stridplatser lyckades briterna driva tillbaka de ryska kosacktrupperna, medan på andra ställen medlemmar av lätta brigaden nedgjordes eller togs till fånga.

Småningom återsamlades vad som var kvar av de brittiska trupperna och retirerade till sin utgångspunkt en dryg halvtimme efter igångsättandet av anfallet. Förlusterna hade blivit ännu större än de i verkligheten blev om inte reträtten i viss mån hade skyddats av kavalleriets tunga brigad och om inte franska trupper hade attackerat ryssarna på Balaklava-dalens omgivande höjder.

Lätta brigaden anfall vid Balaklava under lord Cardigan har gått till historien som den mest berömda av samtliga brittiska militärsatser under 1800-talet jämte slaget vid Waterloo, där under Wellingtons ledning Napoleon – sin tids motsvarighet till Hitler – mötte sitt öde. Cardigans roll i Balaklava prövades efter kriget i såväl press som rättsliga instanser, men kontentan av det hela blev att han, liksom mannarna i lätta brigaden, hade skött sig med stor tapperhet. Tack vare händelserna i Balaklava fick Cardigan hjältestatus, detta till skillnad från Raglan och Lucan vilka fick bära hundhuvudet. Efter sin bevisligen tappra insats kunde Cardigan återhämta sig på sin privata lyxyacht, som låg för ankar i Balaklavas hamn.

Lord Raglan dog i kolera under belägringen av Sevastopol 1855 men hade bidragit till segrarna vid Alma och Inkerman dessförinnan.

Dödsritten i Balaklava, odödliggjord genom en känd dikt av poeten Alfred

Revolvrar med Balaklava-anknytning

★ Revolvern som omtalas i vidstående artikel och som bär inskriptionen *James Thomas Brudenell* har, oavsett om den verkligen var i Cardigans ägo eller inte, tillverkats av vapenfabrikören John Adams 1861. Det beräknas att någonstans mellan 125 och 250 revolver av likartat slag gjordes i serien.

George Powell Houghtons revolver tillverkades av vapenfabrikanten Brazier, som dock (i likhet med andra firmor) köpt patentet på modellen med hel ram av Robert Adams, en äldre bror till John Adams. Ett 1000-tal vapen ingick sammanlagt i serien. Houghtons vapen såldes av firma Rigby i Dublin.

Båda revolverna i ägo av privat-samlaren Lasse Rosenström.

Artikelförfattaren med revolvern som bär Cardigans namn. (Foto: Lasse Rosenström)

Tennyson, ändrade inte utgången i Krimkriget och kan rent faktiskt betraktas som en marginell incident.

Engelsk flotta i Östersjön

En bestående följd av Krimkriget blev att två klädesplagg som bars av ett par av befälhavarna gått till eftervärlden – en knappförsedd kofta av den typ som lätta brigadens befälhavare bar för att skydda sig mot kvällskylan kallas alltsedan dess *cardigan*, medan ett plagg såsom överbefälhavarens bekväma överrock går under benämningen *raglan*.

Kriget fortsatte halvtannat år efter träffningen i Balaklava. De allierade trupperna under MacMahon lyckades slutligen erövra fästet Malakov, varefter ryssarna utrymde Sevastopol i september 1855. En känd rysk befälhavare som stupade under Krimkriget var amiral Nachimov, som fortfarande stod staty i Sevastopol när artikelförfattaren besökte staden i april 2003. Sin formliga avslutning fick Krimkriget i januari 1856 sedan en fredstraktat undertecknats i Paris. Resultatet blev att Ryssland, trots att England fått vidkännas betydande motigheter och kritik både hemma och utrikes, hejdades i sin expansion i riktning mot Balkan och att tsarriket miste mycket av sin forna, militära glans.

I Sverige var Oscar I kung, och Sverige sympatiserade bakom kulisserna med västmakterna trots en formell neutrali-

tetsförklaring. En brittisk flotteskader under ledning av amiral Napier opererade i Östersjön och förstörde det ryska fästet Bomarsund på Åland samt bombarderade Sveaborg vid inloppet till Helsingfors.

Slakten dog ut

En av den brittiska krigsmaktens viktigaste lärdomar av händelserna på Krimhalvön var att man inte med nödvändighet blir en bra härförare därför att man kan stoltsera med titeln Earl eller Lord. Efter Krimkriget blev därför hela det brittiska militärväsendet föremål för en omfattande översyn i moderniserande riktning. Lord Cardigans militära karriär fortsatte uppåt efter Krimkriget, och han blev 1855 generalinspektör för kavalleriet, 1860 chef för 11. husarregementet och 1861 generallöjtnant. Under sina sista år kom han att stå på vänskaplig fot med drottning Victoria och prins Albert samt deras barn, för vilka han gärna berättade om bravaderna i Balaklava.

James Thomas Brudenell avled på sitt gods Deene Park i Northamptonshire vid 71 års ålder 1868 efter en ridolycka. Den anrika läkten Brudenell dog ut med honom, eftersom Cardigan inte hade lyckats få några barn med någon av sina två hustrur Elizabeth, född Tollemache, samt Adeline, född Horsey de Horsey.

Cardigan var även parlamentsledamot i flera omgångar.

Saudiarabien bakom terrorhotet

Kriget mot terrorismen får inte bli ett krig mot islam. Den amerikanska politiken måste söka avskilja den måttfulla muslimska majoriteten från extremisterna.

*** De islamiska extremister som genomfört terroristattacker mot Förenta staterna och Västvärlden representerar en liten minoritet av muslimerna. Det är väsentligt att vårt krig mot dem inte ses som ett krig mot islam. I stället bör vi söka avskilja den måttfulla majoriteten av muslimer från extremisterna.

Faktum är att den islamiska fundamentalismen knappast vore ett hot överhuvud taget, om det inte vore för det finansiella stödet från Saudiarabien, som vi alltför länge bortsett ifrån.

Hatets förkunnare

Den 20 november 1979 tog en grupp av radikala islamiska fundamentalister maskerade som religiösa pilgrimer kontroll över Stora moskén i Mekka och proklamerade ett slut på al-Saud-dynastin och världens förestående undergång. Det tog mer än två veckor för saudiska trupper att kväsa motståndet. Det ledde i sin tur till en närmare allians med radikala religiösa ledare i en sorts försäkringspolitik mot framtida revolter.

I sin bok *Preachers of Hate* (Hatets förkunnare) skriver Kenneth Timmerman att:

”Att få wahhabiterna på sin sida krävde mer än bara pengar. Den kungliga familjen var tvungen att visa upp passande passion och engagemang i syfte att sprida den wahhabitiska doktrinen till muslimska samfälligheter världen över... För att blicka prästerna etablerade sauderna the Muslim World League i syfte att bygga wahhabitiska moskéer över hela världen och propagera den rätta tron... Därtill grundlades den aktivistiska World Assembly of Muslim Youth, som öppnade kontor i 60 länder och fördelade stipendier till unga muslimer vilka accepterade den wahhabitiska doktrinen att judar är källan till alla konflikter i världen, att shiamuslimer är en del av en judisk konspiration och att muslimer, judar och kristna inte kan leva tillsammans.”

Nämnda organisationer sprider arbeten

av Ibn Abd'al-Wahhab, sektens grundare som levde under 1700-talet, liksom arbeten av den ledande samtida, wahhabiska akademikern Sayyid Abdul-Ala-al-Mawdudi (1903-79), som fördömde alla muslimer som inte omfattade den wahhabitiska doktrinen som avfallingar och otrogna. Wahhabiterna reserverade en speciell förbannelse för ”korsfarare och judar”, vilka ansågs vara oefterrättliga fiender till islam. Al-Mawdudi argumenterade också för att den skyddande kategorin *dhimmi*, omfattande religiösa minoriteter som levde i islamiska länder, skulle avskaffas – ett förslag som den saudiska kungafamiljen accepterade.

Saudiska tjänstemän skryter regelmässigt med att kungariket är ”100-procentigt muslimskt”.

Miljarder dollar

Kenneth Timmerman skriver följande i sin bok:

”Al-Mawdudis doktrin om jihad och hans messianiska vision om islam som eröv-

Brev från

Washington

rar världen inspirerade en generation av unga jihadkämpar vilka flockades till hans hemland Pakistan efter Sovjets invasion av Afghanistan. Precis som Ibn Abd'al-Wahhab före honom klargjorde al-Mawdudi att hans uppfattning om islams Heliga krig inte gällde en inre, andlig kamp, utan krig. 'Det Islamiska partiet tvekar inte att bruka krigsvapnet för att uppnå målet', skrev han i en text 1927. 'Islam eftersträvar världen. Den är inte tillfredsställd med en bit jord utan kräver hela universum.'”

Saudierna har spenderat miljarder dollar på att bygga ett helt imperium av muslimska skolor i Pakistan och över hela världen där kommande generationer av wahhabitiska extremister kan tränas. Unga män som sänds till dessa skolor lär sig mycket litet om yttvärlden utan fokuserar i stället på wahhabitiska tolkningar av Koranen. Det

av Allan C. Brownfeld

var här talibanerna massproducerades.

Den mest berömda av dessa skolor, Jihad och Dawa Universitetet i Pakistan, var högkvarter för Abdul Rasool Sayyaf, en afghansk wahhabit som var en av de mest betydande mottagarna av saudiskt bistånd. Det var här Usama bin Ladin rapporteras ha rekryterat Khalid Sheikh Mohammad, den man som fortsatte med att lägga upp ritningarna för attackerna den 11 september 2001. I ett av sina tidigare försök att attackera USA, skickade Mohammad en ung släkting från Baluchistan som kallade sig Ramzi Yousef att orkestrera den första attacken på World Trade Center 1993.

Aktiva i Europa

Saudierna har under senare år etablerat ett omfattande nätverk bestående av ögonskenligen regeringsoberoende organ vilka i verkligheten finansierades och kontrollerades av Riyadh. Så här säger den saudiske dissidenten Ali al-Ahmad:

”De kallar denna ansträngning att sprida wahhabitismen för jihad al-talab, det heliga kriget mot otrogna. Saudierna tror att alla icke-wahhabiterna är otrogna. Deras filosofi är mycket enkel: erövra, underkiva eller dö.”

I USA uppförde kung Fahd 15 islamiska centra och större moskéer. I Kanada byggde den saudiska regeringen moskéer i Calgary och Ottawa och bidrar med 1,5 miljarder dollar varje år till driftskostnaderna för the Islamic Center i Toronto. I Europa har sauderna varit aktiva i decennier och har uppfört moskéer, kulturella centra, föreläsningssalar och *madrassas* [islamiskolor]. Kung Fahd har personligen donerat 50 miljarder dollar för att täcka 70 procent av byggkostnaderna för ett islamiskt center i Rom.

Den amerikanska regeringens Foreign Broadcast Information Service har börjat översätta predikningar i anslutning till fredagsbönen från Mekka, som sänds direkt över hela världen av den saudiska regeringen över satellitradio och TV-kanaler. Den 31 maj 2002 uppmanade exempelvis Sheikh Abdul Rahman, chefsimam för Stora moskén i Mekka, den muslimska världen att förenas mot en gigantisk konspiration

av judar, kristna och ”avgudadyrkande hinduer”, som han hävdade försökte underminera islam genom västerländsk globalisering:

”Nationen har aldrig varit i ett så tvingande behov att följa Profetens exempel i denna tidsålder av förföljelse, förförelse, öppna utmaningar och illasinnade komplotter av islams fiender. Jag syftar särskilt på (judarna) som Gud förbannade, blev arg på och förvandlade till apor, grisar och tyrannidyrkare... Deras förbannelse stöds av förespråkarna för vinst och dyrkarna av Korset, lika väl som de vilka är förblindade av dem och påverkade av deras ruttna idéer och förgiftande kultur bland förespråkarna av sekularism och västernisering.”

I sin avhandling *Den sanna religionen* utvecklar Abdul Rahman ben Hamad al-Omer temat att ”Judenheten och kristendomen är avvikande religioner”. Goda muslimer bör aldrig göra sig vänner med otroende, varnar han, ty detta är emot tron.

Kaparnas alma mater

Imamen Mohammed Ibn-Sauds Islamiska Universitet i Riyadh är ett seminarium för träning av wahhabismens präster. Denna institution var alma mater [lärdomsäte] för tre av de kapare som utförde dåden den 11 september 2001. Den Wahhabitiska Koranen, som översatts vid detta universitet, ändrar orden och meningarna i denna heliga bok. Ta som exempel inledningskapitlet, eller suran, också känd som Fatiha, vilken reciteras i den muslimska dagliga bönen. De fyra sista raderna av Fatiha lyder enligt det arabiska originalets normala tolkning [översättning till svenska från engelska]:

”Vägledd oss till den raka vägen,

Vägen för dem som Du har utvalt,

Inte för dem som har uppväckt Din vrede,

Eller för dem som farit vilse.”

Den Wahhabitiska Koranen tolkar däremot dessa rader så:

”Vägledd oss till den Rätta vägen. Vägen för dem över vilka Du har utgjutit Din Nåd, inte (vägen) för dem som har förtjänat Din Förargelse (sådana som judarna), eller för dem som for vilse (sådana som de kristna).”

Den Wahhabitiska Koranen trycker denna text jämte den arabiska texten, vilken inte innehåller några referenser till vare sig judar eller kristna. I den autentiska formen av vers 2:62 heter det:

”Troende, judar, kristna och sabéer – vem

som än tror på Gud och den Yttersta Dagen och gör det som rätt är – skall belönas av sin Herre”.

I den saudiska, engelska översättningen påstås detta utdrag i en fotnot förklara: ”Ingen annan religion än islam kommer att accepteras av någon”, detta trots att inget sådant uttalande förekommer på arabiska.

I den ursprungliga versen 5:65 sägs det om judarna och de kristna: ”Om de håller sig till Torahn och Evangeliet och vad som uppenbaras till dem från deras Herre, skall de åtnjuta överflöd”. Den wahhabitiska versionen tillägger, att förutom att judarna bör ansluta sig till Torahn och de kristna till Nya testamentet måste båda grupperna acceptera Koranen – alltså bli muslimer – något som ingenstans förekommer i den arabiska texten och står i konflikt med traditionell, islamisk teologi.

Faktum är att medan islams huvud-

inriktning behandlar Torahn, Nya testamentet och Koranen som olika böcker, behandlar wahhabismen de judiska och kristna skrifterna som primitiva editioner av den islamiska texten.

”Lagt beslag på islam”

Lyckligtvis talar alltför muslimer ut mot de extremister som har försökt kapa deras religion för egna syften. Följande uttalande kommer från Ahmed al-Rahim, ordförande i the American Islamic Congress (AIC), som etablerades efter den 11 september 2001 mot bakgrund av att moderata muslimer ansåg sig ha hållit tyst alltför länge om den muslimska extremismen:

”Det viktigaste budskapet är att vi fördömer alla sorters tal som innehåller antisemitism och antiamerikanism och att vi eftertryckligt tar avstånd från våld som utövas av muslimer i Irak, i Israel, i muslimska länder som Turkiet och Indonesien och att vi gör allt vad vi förmår i detta krig

mot terrorismen...”

Muslimer ”har bättre möjlighet att utöva islam i USA än någon annanstans i världen”, säger Musqtedar Khan, director för International Studies vid Adrian College i Michigan. Khan rapporterar att moderata åsikter är mer accepterade efter 11 september. Tidigare tilläts ”endast konservativa eller inskränkta” talare att framträda i moskéer eller sällskapscenter. Men efter terrorattackerna kände moderata troende att det var värt att kämpa för att ha mer moderata synsätt artikulerade: ”Man kan se att dagordningarna förändras.”

Mateen Saddiqui, vicepresident i the Islamic Council of America, sade att några extremistiska grupperingar, som han beskrev som organisationer som domineras av wahhabiter: ”...har lagt beslag på islam. Det är dessa som försöker torgföra ett negativt budskap, för att politisera religionen, och använda den i enlighet med sitt eget politiska fokus, vilket ofta inte är relaterat till USA utan till politiska angelägenheter utomlands.”

Asma Afsarrudin, professor i klassisk litteratur vid Notre Dame-universitetet, deklarerar: ”Vi måste låta våra röster höras därför att våra röster drunknar bland extremisternas budskap. Extremism, militans och våld, allt i islams namn, är ett grovt förräderi mot de islamiska traditionerna”.

I egenskap av expert i islamiska studier säger Afsarrudin att akademiker måste förklara religionen så att extremisterna inte tillåts inneha monopol. ”I den akademiska världen har det funnits mer av beredvilighet från intellektuellas sida, som inte i allmänhet syns i media, att tala ut och göra sina röster hörda... Vi måste peka på historiska och textrelaterade bevis som vi kan sammanställa och som genomsnittspersonen inte har tillgång till.”

Reformerna i Turkiet

Händelser i Turkiet visar vägen mot ett islamiskt samhälle inriktat på både demokrati och mänskliga rättigheter. *Newsweeks* Fareed Zakaria noterar följande:

”Turkiets förteckning över reformer är jämförbar med vad som genomförts av de senaste kandidaterna för medlemskap i EU... Vad som inte noterats är kanske den viktigaste punkten – alla dessa progressiva, moderniserande åtgärder genomförs av ett styrande parti som representerar folket, detta till skillnad från så många av liberalerna i den arabiska världen vilka ut-

gör en ickevald elit. AK-partiet har visat att hängivenhet gentemot islam står helt och hållet i samklang med liberalism, pluralism och demokrati. Av denna anledning är detta den kraftfullaste symbolen för modern islam i världen i dag, en symbol som skulle kunna ha resonans i Mellanöstern, Europas egen muslimska population och hela den islamiska världen.”

Amerikanska muslimer har också en verklig möjlighet att föregå med gott exempel. Malika Zeghal, en gästforskare vid the University of Chicago Divinity School, framhåller att i USA, med dess friheter, kan muslimerna reformera inte bara sina själar utan också sina samfälligheter: ”I resten av världen åstadkommer muslimerna en förändring i den inre världen”, menar hon. ”Amerikanska muslimer känner sig också ha kraft att åstadkomma yttre förändring.”

Ta exemplet Asra Noamni, en journalist och författare till boken *Standing Alone in Mecca*, som handlar om kvinnors plats i islam. I november 2003 promenerade hon tillsammans med sin mor och kvinnliga syskonbarn igenom ingångsdörren till sin hemstads moské i Morgantown, West Virginia och bad i det heliga rummet: ”Däriigenom trotsade vi policyn att kvinnor inträder genom en bakdörr och ber i ett isolerat utrymme”, skriver hon och fortsätter:

”Därefter, på våren, avgick min far från moskéstyrelsen i protest mot yttranden som utslungats från predikstolen i moskén som var hatfyllda gentemot ickemuslimer. Som en följd av våra protester blev vår familj nedsvärtad av lokala muslimer. Men våra protester har också underlättat en förändring. I maj valdes den första kvinnan in i moskéledningen. I juni förändrade moskéauktoriteterna offentligen den tidigare policyn och sade att kvinnor kunde gå in genom dörren på framsidan och be i huvudsalen.”

Islams själ

Noamni skriver vidare följande:

”Sedan vi inledde våra aktioner övervarar fler kvinnor andakterna. I augusti vann vi en ännu större seger. En doktorand deklarerade från predikstolen att ’en av de allra viktigaste grundstenarna i vår religion är att älska och vara lojal mot islam och muslimerna och hata och ta avstånd från de otroende’, de ’fördömda’ judarna och de kristna. Jag protesterade genast mot predikan, liksom andra gjorde.

I det förflutna har ledarna tittat åt ett annat håll. Denna gång kallade de till ett krismöte och gjorde det rätta. De avskedade doktoranden från tjänsten som predikant. De ibland oss som driver på för reformer söker inte att förändra islam. Vi ifrågasätter felaktiga doktriner utifrån en intellektuell och teologisk position och använder Koranen, profeten Muhammeds traditioner och kritiskt tänkande som ideologiska vapen i kriget om hur muslimska samfälligheter

definierar sig själva... Vi befinner oss mitt i en kamp för islams själ.”

I denna kamp för islams själ måste vi göra allt vi kan i syfte att uppmuntra de måttfulla och isolera extremisterna och dem som finansierar dessa. Vi är inte inbegripna i ett krig mot islam utan med dem som har lagt beslag på islam för sina egna syften. Det är väsentligt att denna distinktion är klar, särskilt i den muslimska världen. ☞

DEBATT

Bojkotta sossarna!

★ Marita Ulvskog, socialdemokraternas partisekreterare, har varit på stridshumör på senare tid. Kanske är det de vikande opinionssiffrorna som gör sig påmind för den gamla kommunisten Ulvskog, för angreppen har haglat vilt omkring.

När Sveriges statschef, kung Carl XVI Gustaf, uttryckte förvåning över att han informerades så sent av regeringen om Tsunami-katastrofen, hävdade Ulvskog att kungen brutit mot tidigare överenskommelser med sin kritik. Detta trots att kungen förklarar att det inte var menat som kritik mot regeringen.

Härnäst var det *Dagens Nyheter*s utredning av socialdemokraternas riksdagsman Ola Rasks skumraskaffär, en av många i arbetarrörelsen den senaste tiden. Ulvskog, som tidigare hotat med skärpt lagstiftning för likartade händelser i näringslivet, anklagade nu i stället *DN* för att ingå i en borgerlig konspiration mot arbetarrörelsen. Ingen kritik utfärdades mot boven i dramat, Ola Rask.

Nu senast uppmanade Ulvskog till bojkott mot Länsförsäkringar på grund av affärsmässiga bedömningar som företagets ledning gjort. För hör och häpna, Marita Ulvskog, Länsförsäkringars utgångspunkt är företagets och dess anställdas väl – inte socialdemokraternas!

Marita Ulvskog säger själv att hon inte längre är kommunist. Mot bakgrund

av hennes utfall, med hennes oförmåga att hantera saklig kritik, tillåta öppen debatt och fria media som granskar makthavarna finns det skäl att tro att en stor del av hennes extrema värderingar finns kvar illa dolda under ytan. För varken kungen, näringslivet eller media tycks ha rätt att framföra kritik mot socialdemokratin. Kanske borde sossarna haft en mer granskande debatt huruvida det är lämpligt att ha en partisekreterare som varit kommunist. Föreställ er ett svenskt riksdagsparti med en partisekreterare som sympatiserat med fascistisk ideologi!

Och till Länsförsäkringars hundratusentals ägare och anställda kan jag bara säga: Handsken är kastad. Ge igen och bojkotta sossarna! Det tänker i varje fall jag göra. *Fredrik Berman*

Politiskt korrekt litteraturpris

★ Årets nobelpristagare i litteratur, Elfriede Jelinek, gick i sin ungdom med i det österrikiska kommunistpartiet. Hon lämnade partiet för syns skull efter Sovjetunionens sammanbrott. Se här en parallell till det svenska vänsterpartiets betydelselösa ändring av partibeteckning i samma veva.

Jelineks författarskap beskrivs som mycket svårtillgängligt. En av de få i Sverige som läst denna omstridda österrikiska författarinna säger: ”Hon är absurd, på gränsen till sadistisk i stilen.”

Svenska akademiens val av nobelpristagare är dock helt i linje med Göran Perssons fraterniserande med kommunister. Ett mer politiskt korrekt val torde vara svårt att tänka sig.

David Stavenheim

EU:s nya konstitution

Den 29 oktober 2004 godkände Göran Persson tillsammans med övriga stats- och regeringschefer EU-konstitutionen, som arbetats fram av EU-konventet, lett av Frankrikes före detta president Valéry Giscard d'Estaing. Konventet, som bestod av 100 deltagare från Europaparlamentet, de nationella parlamenten och EU-institutionerna, avslutade sitt arbete den 10 juli 2003. EU-konstitutionen måste betecknas som rigid, omfattande och detaljrik.

*** Konstitutionen måste dock godkännas av alla 25 medlemsstater och en tredjedel av dessa stater har valt att hålla folkomröstning om ratificeringen. EU-parlamentet, Ungern, Slovenien, Litauen och Spanien har redan godkänt konstitutionen. EU-konstitutionen har tre syften; 1. Att samla alla olika fördrag i ett dokument för att förbättra översynen och förenkla förståelsen av hur EU är uppbyggt; 2. Att på ett tydligare sätt avgöra maktfördelningen dels mellan institutionerna inom EU och dels mellan EU och medlemsländerna; och 3. Att definiera EU-medborgarnas rättigheter. Frågan är dock om EU-konstitutionen lever upp till förväntningarna. Till denna fråga kopplas också frågan om även Sverige bör avgöra godkännandet av konstitutionen genom folkomröstning.

Poängen med en konstitution är att sätta upp spelreglerna för politikens roll i samhället. Var ska makten ligga? Vem ska ta besluten? Hur ska maktförhållandena se ut?

Länder som Storbritannien saknar en skriven konstitution, och fördelen med det anses vara att spelreglerna växer fram spontant samt att hela systemet kan bli väldigt flexibelt. Nackdelarna med att inte ha en konstitution är att spelreglerna kan bli diffusa och oklara och att flexibiliteten kan bli godtycklighet. Det allvarligaste med denna godtycklighet är att det inte existerar några spärrar mot statens makt.

USAs system

USA valde en annan väg och skrev 1787

en konstitution som ratificerades 1788. Där definierades medborgarens rättigheter på ett tydligt sätt. USAs system leder till att flexibiliteten är minimal men att statens makt hålls i strama tyglar. Förvisso finns det en viss flexibilitet inbyggd i systemet, då exempelvis Högsta domstolen har visat prov på att kunna anpassa gamla dokument till nya tider.

USAs grundlagsfäder drog lärdom av det förtryck mot individen som rådde i den gamla världen (i Europa). De värderade därför individens och delstatens självbestämmande högt samtidigt som de ansåg att människan är ofullkomlig. Makten kan korrumpas en människa. För att gardera sig mot detta valde grundlagsfäderna ett maktindelningssystem influerat av Montesquies idéer. Det går ut på att makten delas mellan den verkställande makten - presidenten, den lagstiftande makten - kongressen och den dömande makten - högsta domstolen. Ingen av dessa maktfaktorer ska kunna ta över makten fullständigt. Den ena makten kontrollerar

av Fredrik Runebert

och kontrolleras av den andra; detta kallas även för *checks-and-balances*.

USAs konstitution har varit i bruk i mer än 200 år vilket visar på dess styrka. Då man bör jämföra med de bästa exemplen, för att därmed förbättra möjligheterna till en bra konstitution, gör jag också en kort jämförelse mellan den amerikanska konstitutionen och EU-konstitutionen.

Tio punkter

Ett ytterligare test på EU-konstitutionen görs med hjälp av Abbé Sieywes som var en propagandist under den franska revolutionen. Han föreslog tio punkter som bör uppfyllas vid skapandet av en konstitution:

1. Konstitutionen ska vara kortfattad.
2. Kortsiktiga problem ska inte lösas i konstitutionen.
3. Garantera att termerna i konstitutionen är partipolitiskt neutrala.
4. Lämna formuleringarna åt juristerna.
5. Var försiktig i ambitionerna om samhället är splittrat.
6. Försök inte lagstifta det omöjliga.
7. Gör inte konstitutionen för detaljrik.

8. Det som fungerar på ett ställe behöver inte fungera på ett annat.
9. Att förändra en institution kommer att förändra de andra institutionerna.
10. Samhället kan bara klara av begränsade förändringar.

Det är inga överord att påstå att Sieywes punkter inte beaktades i någon större utsträckning under franska revolutionen. I värderandet av EU-konstitutionen ska dessa punkter kompletteras med Friedrich A. von Hayeks uppfattning att en konstitution enbart ska begränsa statens makt över medborgarna. Hur väl lyckas EU-konstitutionen nå upp till dessa mål?

Låt oss börja analysen med EU-konstitutionens tre syften. Det första syftet är att samla alla fördrag från 1957 års Romdeklaration till 2001 års Nicefördrag. Detta kan vara en fördel för medborgarnas överblick och förståelse av EUs organisation och befogenheter. Men det finns även faromoment med detta. Mattias Svensson skriver i *Smedjan* 23 oktober 2003 att en koncentration av tidigare fördrag kan leda till ännu sämre överblick och ännu mer maktöverföring till Bryssel, då politiker drar fram gamla beslut som prestigegestinnar politiker lyckats kludga igenom under EUs historia. Om politikerna hade vågat rensa bland bråten hade kanske konstitutionen kunnat bli en bra produkt.

Eller vad sägs om detaljerade beslut såsom handelshinder för film- och TV-program med hänvisning till kulturell och språklig mångfald (Artikel III-217.4), gemensam jordbruks- och fiskepolitik (Artikel III-121) där syftet är att stabilisera marknaderna och tillförsäkra skäliga priser för konsumenten och skälig ersättning för jordbrukaren (Artikel III-123)?

Medborgarnas rättigheter

När det gäller det andra syftet - att tydliggöra maktfördelningen inom EU - kan man ifrågasätta resultatet som förvisso är mer tydligt nu än tidigare men som långt ifrån besvarar alla frågor. EU kommer att ha en maktfördelning mellan kommissionen, ministerrådet och Europaparlamentet samt domstolen. Kommissionen ska ta initiativ och ge förslag samt granska och verkställa beslut (ungefär som i dag). Lagstiftningsmakten ska delas mellan Europaparlamentet och ministerrådet vilket

Litauen, en av de nyaste medlemsstaterna i EU, godkände EU-konstitutionen på ett tidigt stadium. På bilden en vy över Gamla staden i Vilnius. (Foto: Tommy Hansson)

ska ge en viss balans mellan EU-intressen och medlemsstatsintressen. Relationerna mellan dessa tre institutioner är inte särskilt glasklara utan de går in i varandra.

En fördel med förslaget kan vara att Europaparlamentet får mer makt, vilket kan öka den demokratiska legitimiteten då valen blir direkta och förhandlingarna mer öppna. Men samtidigt kan detta leda till mer maktöverföring från medlemsstaterna till EU om det inte finns någon effektiv spär. Rimligtvis borde det ju vara så att nya frågor som tas upp på EU-nivå ska godkännas av ministerrådet, eftersom EU bygger på subsidiaritetsprincipen (Del 1, Avdelning 3, Artikel 9) där beslut ska delegeras nedifrån och upp. Det är EU som ska bevisa att en fråga inte kan behandlas effektivt av medlemsstaterna själva.

Konstitutionen kan dock ha den fördelen att frågor som tidigare avgjordes av statschefer nu tas upp i Europaparlamentet vilket ger en större öppenhet. Det finns också en fördel med konstitutionen: att de nationella parlamenten får en större betydelse inom EU än tidigare. En ytterligare fördel är att Europeiska domstolens roll som konstitutionsdomstol betonas. Högsta domstolen ska granska beslut tagna av ministerrådet och Europaparlamentet för att se om besluten är förenliga med konstitutionen.

Det tredje syftet är att definiera medborgarnas rättigheter gentemot staten och EU. Jämfört med tidigare kan denna rättighetskatalog förbättra skyddet för de negativa rättigheterna, det vill säga rätten att slippa diskriminering, direkt frihetsinskränkning samt inblandning från staten. Men tyvärr består EU:s rättighetskatalog av ett mischmasch av negativa och positiva

rättigheter. Positiva rättigheter handlar om medborgarens rätt att kräva service och liknande från staten och EU. Några exempel på sådana rättigheter är gratis arbetsförmedling (Artikel II-29), betald föräldraförsäkring (Artikel II-34), tillgång till offentlig el och vatten (Artikel II-36), förebyggande hälsovård (Artikel II-35) och socialförsäkringssystem (Artikel II-34).

Risken med alltför mycket positiva rättigheter är att de negativa rättigheterna riskerar att negligeras. Ett exempel på det är texten om jämlikhet. Å ena sidan står det: "Jämställdhet mellan kvinnor och män skall säkerställas på alla områden, inbegripet i fråga om anställning, arbete och lön". Men å andra sidan utgör detta "... inget hinder för att behålla eller vidta åtgärder som innebär särskilda förmåner för det underrepresenterade könet" (Artikel II-23). Det första citatet är, om man är generös i tolkningen av begreppet "jämställdhet", en negativ rättighet. Alla ska vara lika inför lagen och ingen ska diskrimineras vilket stöds i andra delar av konstitutionen. Men i det andra citatet tar man tillbaka en stor del av den negativa rättigheten genom att tillåta positiv särbehandling, alltså diskriminering för att skapa statistisk jämlikhet. Detta exempel har dock EU-konstitutionen gemensamt med USA som inte kunnat garantera en kompromisslös rätt att slippa diskriminering.

Folkomröstning-splittring

Så över till frågan om folkomröstning. Bör folket få avgöra godkännandet av EU-konstitutionen? Till en början torgförde många politiker åsikten att en folkomröstning var onödig då konstitutionen enbart var en sammanfattning av det vi

tidigare redan tagit beslut om, det vill säga folkomröstningen 1994. Men detta är inte riktigt sant, då det i konstitutionen står att ett gemensamt försvar och en gemensam insatsstyrka ska bildas (Artikel I-40), att EU ska representeras av en president (Artikel I-21) och en utrikesminister (Artikel I-27) och att EU ska fastställa en gemensam asylpolitik (Artikel III-167).

Man kan vara för eller emot dessa maktöverföringar, men man kan inte påstå att konstitutionen inte reglerar någonting nytt i EU-samarbetet. Detta har politikerna tagit till sig och anför nu komplexiteten i konstitutionen som ett argument emot en folkomröstning. Men är inte detta i själva verket ett argument emot själva konstitutionen? Hur ska man kunna följa lagen om den är för komplicerad för att förstå?

Om vi återgår till Abbé Sieywes och Hayeks krav på en konstitution är det lätt att bli besviken. Konstitutionen är inte kortfattad (1), och den försöker lösa kortsiktiga problem (2) såsom Tysklands rätt att ge stöd till näringslivet för att motverka de negativa effekterna från Tysklands enande 1989 (Artikel III-56-2c). Detta torde väl vara av övergående karaktär? Det finns även utsagor från EU-kommissionen om att en ny konstitution kommer att bli aktuell redan när eventuellt Turkiet tillåts medlemskap. När det gäller det tredje kriteriet uppnår EU-konstitutionen kravet på att termerna ska vara partipolitiskt neutrala. Visst används värdeord som solidaritet och rättvisa, men dessa termer borde kunna anammas av alla politiska partier.

Fjärde kravet – att juristerna ska formulera konstitutionen – har jag svårt att avgöra, men med tanke på språket borde kravet vara väl uppfyllt. Ambitionerna (5) i EU-konstitutionen är dock inte särskilt försiktiga med tanke på hur splittrat EU är, främst mellan det gamla Europa som går i polemik mot USA och det nya Europa (Östeuropa) som istället stöder USA i sin kamp för spridandet av frihet och demokrati. En annan stor splittring gäller Storbritanniens syn på EU som frihandelsområde och Frankrikes vision om en överstatlig och centralstyrd union.

Ingen maktindelning

När det gäller kriteriet lagstiftning av det omöjliga (6) är EU-konstitutionen, som tidigare nämnts, proppfylld av positiva rättigheter såsom rätt till arbete (Artikel II-15) och bostad (Artikel II-7). Möjlighet till arbete och bostad kan inte uppnås ge-

nom lagstiftning. Det sjunde kravet, att inte vara alltför detaljrik, är långt ifrån uppfyllt. Det åttonde kriteriet att något som fungerar på ett ställe inte behöver fungera på ett annat skulle kunna användas som argument emot en jämförelse med den amerikanska konstitutionen, men syftet med jämförelsen är inte att kopiera den amerikanska konstitutionen, utan att anamma de principer som en fungerande konstitution måste utgå ifrån. Hur förändringarna i institutionerna kommer att förändra de andra institutionerna är för tidigt att säga något om (9).

Slutligen är de förändringar som regleras i EU-konstitutionen (10) inte alltför revolutionerande och omvälvande även då maktförskjutningarna kan bli betydande. Hayeks krav att en konstitution ska begränsa statens makt har absolut inte uppnåtts med tanke på de oklara relationerna mellan EU:s institutioner samt mellan EU och medlemsländerna, där många befogenheter är gemensamma. Rättighetskatalogen är också fylld av motsägelser mellan positiva och negativa rättigheter. En fördel är dock att en tydlig utträdesparagraf (Artikel I-59) har införts, vilket kan sägas begränsa EUs makt.

En konstitution är en produkt av kom-

promisser, och ju större meningsskiljaktigheterna är i samhället desto mer tenderar konstitutionen att bli rigid, detaljrik och omfattande. EU-konstitutionen är ett exempel på en rigid, detaljrik och omfattande konstitution. Inom EU finns många viljor som bryts mot varandra och någon gemensam vision har inte formulerats förutom att bevara freden, vilket i och för sig är ett bra mål, om än inte särskilt framåtblickande. USAs grundlagsfäder hade visioner och slog vakt om friheten i samhället. Mot den bakgrunden kanske det inte är så konstigt att EU-konstitutionen består av mer än 400 artiklar på 241 sidor jämfört med USAs konstitution, som består av sju artiklar och 27 tillägg på cirka 27 sidor.

I EU-konstitutionen finns det heller inte någon riktig och klar maktindelning mellan institutionerna och mellan EU och medlemsstaterna som det gör i den amerikanska konstitutionen. EU och USA skiljer sig också när det gäller traditioner och politiskt klimat. Europa har, enligt Jacob Arfwedson (*Svensk Tidskrift* nr. 3-4 2003), påverkats mer av Rousseaus allmänvilja och majoritetsstyre, vilket lett till centraliseringstendenser, medan USA har

påverkats av John Lockes frihets- och rättighetstänkande och Montesquieus makt-delningslära. I USA har den federala staten byggts upp underifrån och delstaterna har en stark ställning mot den federala makten, medan EU mer har varit ett elitprojekt som påtvingats människor.

Stora brister

Förhoppningsvis kan denna kultur förändras till en mer federal struktur där besluten tas på rätt nivå. EU-konstitutionen kan vara ett steg på vägen mot detta mål, men det är ingen överdrift att påpeka att bristerna i konstitutionen är stora. Därför är det så viktigt att konstitutionen debatteras och att folket får säga sitt, åtminstone i ett riksdagsval.

Just nu saknar politikerna mandat att besluta i frågan, eftersom politikerna i valet 2002 valde att inte debattera frågan. Därför bör man, oavsett om man är för eller emot konstitutionen, stödja förra moderata riksdagsledamoten Margit Genners kamp i organisationen Medborgare för folkomröstning, <http://www.folkomrostning.net>, för att i Sverige få till stånd en folkomröstning om konstitutionen!

För en livsduglig demokrati i Libanon!

Förhoppningsvis kan mordet på Libanons förre premiärminister Rafik Hariri medföra hett efterlängtade förändringar i libanesisk politik. Mordet har lett till starkt antisyriska stämningar bland stora delar av befolkningen, och även om oppositionen nu är försvagad på grund av Hariris död är den mer samlad och om möjligt ännu mer inriktad på att få de syriska ockupanterna att lämna Libanon.

Oppositionen kräver att de syriska styrkorna drar sig tillbaka före parlamentsvalet i maj, ett val som i praktiken lätt kan bli en folkomröstning för eller emot fortsatt militär närvaro i Libanon, en närvaro som har medfört syrisk dominans och status av lydrike för Libanon.

Under det att både EU och USA har gjort klara uttalanden, så har nordiska myndigheter så vitt jag har registrerat förhållit sig tysta. I ljuset av bland andra norske statsministerns senaste rundresa i Israel och de palestinska områdena är detta enligt min uppfattning mer än underligt. Och det finns all anledning att fråga sig om Norge (och andra nordiska länder)

har någon Libanon-politik baserad på att Libanon är en självständig stat med bland annat medlemskap i FN och icke är ett syriskt lydrike, en syrisk provins med en proforma-president och -regering.

Om en självständig och oavhängig libanesisk stat skall kunna återupprättas och stå stadigt på benen som en livsduglig demokrati krävs att:

– de syriska styrkorna lämnar Libanon

DEBATT

utan villkor;

– de syriska gästarbetarna repatrieras under ordnade och värdiga former;

– det upprättas fullständiga diplomatiska förbindelser mellan Syrien och Libanon;

– det tillskapas en libanesisk samlingsregering som organiserar fria val under internationellt överinseende;

– alla politiska fångar i Libanon samt i syriska fångelser frigges omedelbart, och att alla libaneser i exil kan få återkomma utan villkor;

– alla miliser upplöses och avväpnas;
– den libanesiska armén utplaceras längs gränsen i söder mot Israel;
– FN-styrkorna omgrupperas.

En hel del libaneser, också centrala politiker som tidigare har varit Syriens vänner, menar att nu får det vara nog och att tiden i hög grad är inne för syrierna – civila såväl som militärer – att dra sig tillbaka. För Syrien finns det nu bara en väg i Libanon, nämligen den som leder ut ur landet. Det kommer bara att flyta mer libanesiskt blod om man väljer att stanna kvar militärt och civilt – genom attentat vilka i sin tur kan ge upphov till motaktioner.

Ingen – vare sig i Libanon eller i regionen – är betjänt av ett nytt libanesiskt inbördeskrig som lätt kan leda till att konflikten internationaliseras. Därför är också Nordens röst viktig!

Nils Tore Gjerde

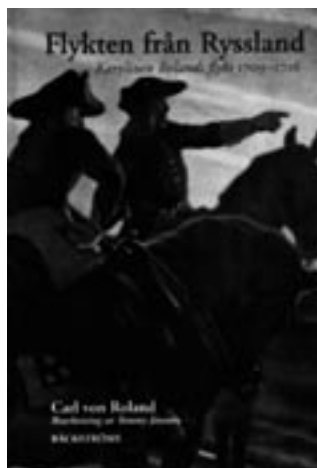
BOK-NYTT

Flykten från Ryssland

Med den svenska arméns nederlag i slaget vid Poltava den 28 juni 1709 var Sveriges dagar som stormakt räknade, låt vara att det svenska väldet skulle bestå ytterligare ett decennium. Bland de krigsmän som kapitulerade vid Perevolotjna ett par dagar efter Poltava-slaget fanns en löjtnant Carl Roland (1684-1761).

Roland tillbringade drygt fyra år som krigsfånge i staden Galitj, cirka 50 kilometer nordost om Moskva. Härifrån lyckades han via Moskva fly till Archangelsk, varifrån han fick båtlägenhet till Medelhavet och härifrån till Tyskland och Danmark, som vid denna tid var Sveriges fiende, och den äventyrlige Roland fick finna sig i att tillbringa viss tid i dansk fångenskap innan han slutligen hittade tillbaka hem.

Sammanlagt sju år (1709-16) varade Rolands öden och äventyr i samband med Stora nordiska kriget. Om

sina erfarenheter skrev han ett manuskript på 1740-talet. På detta manuskript bygger den nyligen utkomna boken *Flykten från Ryssland* (Bäckströms), vilken iståndsatts av teknikern och pedagogen Tommy Jansson. Resultatet är synnerligen njutbart för den som intresserar sig för svensk historia.

Tommy Jansson kallar i sitt förord Carl Rolands historia för "fantastisk", och det är sannerligen inget överord. Jansson framhåller: "Carl var den sanne entreprenören, som i alla lägen fann lösningar på

akuta problem och inte drog sig för att utnyttja de möjligheter som dök upp. Hans fräckhet att utmana fienden är häpnadsväckande. Här ligger till och med James Bond och andra moderna hjältar i lä!"

Orsaken till att Carl von Roland (han hade hunnit bli adlad då han nedskrev sin historia) fäste sina erfarenheter på papper var att han var missnöjd med vad som i en officiell historieskildring hade författats om konung Carl XII av hovpredikanten Jöran Nordberg. Rolands skildring utgavs i bearbetad version 1914 och har även publicerats senare, men nu kommer den ut med varsamt moderniserat språkbruk jämte talrika illustrationer. Rolands berättelse börjar så:

"Jag ska nu berätta för er om några av mina egna äventyr och eskapader efter den olyckliga händelsen vid Poltava, där min häst blev skjuten, fram till den lyckliga dag då jag som en fri man återsåg Stockholm." Första anhalt i fångenskapen var tsarens fältläger, och härefter bar det av till Moskva där de svenska krigsfångarna skulle visas upp i ett triumftåg inför den ryska populasen.

"Om vi fångar gjort ge-

mensam sak hade triumftåget aldrig nått fram till Moskva", förmodar Roland eftersom de bevakande ryssarnas vapen var i så dåligt skick; "...högst tre gevär av hundra gick att använda... Vi skulle mycket väl ha kunnat tillskansa oss dessa vapen med ett överraskande angrepp."

Efter en tid i Moskva förflyttades svenskarna till olika platser i Ryssland, Roland till staden Galitj. Med den girige ståthållaren där hade Carl Roland åtskilliga duster.

I den svenska besittningen Stralsund sammanträffade Carl Roland på hemvägen med ingen mindre än kung Carl XII, som behandlade sin landsman mycket vänligt och gav honom underrättelseuppdrag i svenska kronans tjänst. Roland avancerade här även till kapten.

Efter ytterligare en rad äventyr kunde Carl Roland slutligen återse hemlandet 1716. 1720 adlas han och några år härefter gifter han sig och får småningom barn. Adelsätten von Roland är dock sedan länge utslocknad.

Tommy Hansson
Carl von Roland (bearbetning av Tommy Jansson): Flykten från Ryssland. 350 sidor. Bäckströms.

CONTRA

2 1980...

Omslaget till Contra nr 2 1980, för tjugofem år sedan, pryddes av en KGB-agent! Dock en som kommit på bättre tankar, gift sig med ett av sina övervakningsobjekt och på det sättet tagit sig till Sverige. Det var en presentation av Einar Sandens bok "Eva – agent för KGB", från Contra förlag.

Ett idag kanske än mer än då högaktuellt ämne var en artikel som gick igenom de

skillnader mellan könen som är biologiska fakta. Det är därför fel att genom politisk manipulation försöka eliminera de skillnader som naturen skapat. Ack så lite världen tog intryck av den artikeln!

Contra tog också upp ett mål inför Europadomstolen. Sverige stod i det så kallade Sporröng-Lönnroth-målet anklagat för att ha brutit mot egendomsrätten. Två fastighetsägare i Stockholm hade

utsatts för "expropriationstillstånd", dvs staden hade fått rätt att köpa fastigheterna, men hade inte gjort det. Det innebar att fastigheterna i praktiken inte kunde säljas och inte heller underhållas rätt, eftersom de när som helst skulle kunna övertas av staden. Sporröng hade haft hotet över sig 23 år och Lönnroth i åtta. Med tiden blev Sverige fällt för brott mot de mänskliga rättigheterna.

...för tjugofem år sedan